sosyalist
YARIN
haftalık siyasi haber ve yorum dergisi

2 şubat 1977
SAYI 12
400 kuruş

HALKIMIZA DUYURU

AHMET SÖKEN, CELAL BİNİCİ, CAFER ERDEM, ÇETİN KOÇOĞLU, MUSTAFA LEVENT ERSOY, HÜSEYİN YABUZ, BAKİ ÜNLÜ, MEHMET YILMAZ, MUSTAFA BÜYÜKKORKMAZ.

YUKARIDA İSİMLERİ YAZILI BU İNSANLAR SON 10 GÜN İÇİNDE FAŞİST KOMANDOLAR TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜ. TEK SUÇLARI ADALETLİ, AHLAKLI, YALANSIZ, SÖMÜRÜSÜZ GÜZEL BİR DÜNYAYA İNANMALARI VE BUNUN UĞRUNDA MÜCADELE ETMELERİ İDİ. ÖYLE GÖRÜLÜYOR Kİ BU İNANÇLARA SAHİP OLAN HERKES, BU FAŞİST KOMANDOLARIN ÖLÜM LİSTESİNDE. ARTIK SUSMANIN, DURMANIN ZAMANI GEÇTİ. KİTLELER SUSTUKÇA, DURDUKÇA BU CİNAYETLER DEVAM EDECEK. DEVLETİN EMNİYET KUVVETLERİNİN BU CİNAYETLERİ ÖNLEMEDİĞİ ORTADA. İŞÇİ İSEN İŞİNİ BIRAKARAK, YAZARSAN YAZARAK, ÖĞRENCİ VELİSİ İSEN OKULLARA ÇOCUKLARINLA GİDEREK, İMZA TOPLAYIP CUMHURBAŞKANINA PROTESTO MEKTUPLARI GÖNDEREREK, YANİ ELİNDEN NE GELİYORSA ONU YAPARAK BU CİNAYETLERE DUR DEMELİSİN. BU BİR İNSANLIK GÖREVİDİR. SUSMAK, DURMAK BU CİNAYETLERE ORTAK OLMAKTIR. SIRA SENİN ÇOCUĞUNA, KARDEŞİNE YA DA SANA GELDİĞİNDE ÇOK GECİKMİŞ OLACAKSIN.

BU CİNAYETLER ÖNLENMELİDİR. BU CİNAYETLERE ARTIK HALK DUR DEMELİDİR. DEMOKRASİLERDE HALK EN YÜCE GÜÇTÜR. VE BUGÜN TÜRKİYE'DE BU CİNAYETLERİ ANCAK HALKIN BİLİNÇLİ KARŞI ÇIKIŞI ENGELLEYEBİLİR.

HALK NE DIYOR

Türk-İş, DİSK ve diğer Sendika Yöneticilerine

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde, biz emekçileri koruyan, haklarımızı müdafa eden bir kuruluş mevcutmudur? Şayet o kuruluş mevcutsa hangisidir? Yoksa o kuruluş sizlermisiniz? Neler yapmışlar ilerisi için neler düşünüyorlar, neler verip neler sağlamışlar biz emekçilere?.....

Uyutuluyormuyuz veya unutuluyormuyoz? Zamlar aldınız, elimizden çeşitli yollarla geri aldılar, sosyal güvencemi hayır hiç birini görmedik. Güvencesiz özgürlükleri kısıtlanmış bir yaşamın içine sıkışmamıza yardımcı olmuşunuz. Aldıklarımızla verdiklerimiz at başı giderken sizler uyuyormusunuz, yoksa bizleri umursamayıp uyutuyormusunuz? Uyutuyorsunuz; uyutmaktan da öte bileğimizin gücünü alnımızın terini satıyorsunuz. Ihanet ediyorsunuz sınıfınıza. Çünkü. Aldığımız zamları geri elimizden alanlara karışmıyor karışmamızı engelliyorsunuz. Aldıklarımızla vergi, sigorta, mali denge, pul, aynı oranda yükselirken tüketim eşyaları aldıklarımızın daima önünde gidiyor.

Bunları bildiğiniz halde, bilmemişlikten, gördüğünüz halde, görmemişlikten gelirsiniz. Sonra uyutma politikasını, perçinlemek için karşımıza dikilip Şunları aldık, mücadeleler verdik diye atıp tutarken bir de örnek verirsiniz. Yolsuzluk yapmış, çalışırken işten kaçmış, uyumasından kozalar meydana gelmiş, sınıfının yüz karası mimli fakat emelleriniz için yaltaklanmış kişilerin kurtardığınızı kasılarak bizlere övünç, gurur, içinde kahramanlık destanları anlatırsınız.

Çalışan ter döküp yıpranan, ezilen, sınıfımızın haklarını almadığınız gibi onları eğitip gerçekleri görmesine yardımcı olmazsınız. Sermaye + sermaye= Hiçtir. Ama emek+emek=Kârdır. Sermayenin yanına emek (işgücü) gelmedikten sonra hiçbirşey yapmaz, hiçbirşey ifade etmez. Bizler olmazsak sizler olmazsınız diyenlere, sizler kendi başınıza hiçlersiniz. Bizler birbirimizle herşeyiz. Biz emekçiler olmazsa sizler olmaz, olamazsınız diyecek. Bilgiyi eğitimi vermezsiniz, veremezsiniz, öğretmezsiniz. Ne yaparsınız? Emekçileri böler parçalar sonra sandalye kavgasına başlarsınız. Emekçinin sırtından geçinen parazitlerin yandaşı olur kendi çıkar ve menfaatlerinizi düşünürsünüz.

Vatanımız değil kırk milyon kişiyi seksen milyon kişiyi şimdiki şu şartlar altında besleyecek yapıya sahiptir.Dürüst olalım, cahilimizi aydınlatalım, emek verip bir bütün olarak haksızlıklardın arınmış olalım. İlerde rahat refah yaşayacak yarınlar hazırlayalım. Parazitleri, senin emeğinden geçinenleri, aracıları, tefecileri aramızdan atıp sırtımızdan indirip yaşamlarını alın teriyle kazanmalarını sağlayalım.

Bunları yapmak, bizlere örnek olmak, sizlerin birinci vazifenizken sizlerin ayrılması, bölünmesi sandalye kavgalarınız çıktığınız kabuğu beyenmeyişiniz onları hakir görmeniz ne kazandırır sizlere. Bizlerin aidatlarıyla rahat yaşam yaşarken işçinin ayıkacağını, verdiklerini alacaağını bilin. Asalak geçinenler karşısında güçlendirin bilinçlendirin haklarını müdafaa edin. Birleşin, birleştirin. Şeref listesinde emekçiyi sona atanların karşısına, arkanıza aldığınız büyük birleşmiş güçlü emekçiyle, onlara şeref sırasında bileğinin gücü alnının teriyle dürüstlüğüyle en başta geldiğini anlatın. Her şeyde senin katkın var katkın olan her şeyden faydalanmak senin hakkındır. de, de ki onlar da sana verdiği aidatlarını helal etsin, sayın yöneticiler.

Turhan Özgür
Kozan Sosyalist Parti İlçe Başkanı

ANADOLU birgün burjuvaziye mezar olacaktır

Çevremize her ne zaman baksak burjuvanın mutlu bir yaşam içinde olduğunu, bunun yanında işçinin ise rezillik, sefalet içinde yaşadığını görürürz. Acaba burjuvanın ayrı bir özelliği mi var ? Yoksa o insanüstü (fizik ötesi) doğaüstü bir yaratık mı? onu o şekilde mutlu eden işçiyi sefalete iten ne ? İşte bunları kendi bildiğim kadarıyla açıklamaya çalışmak istiyorum.

Önce burjuva ne demek? bunun üzerinde duralım. Burjuva hiç çalışmadan başkalarının (işçilerin) sırtından geçinen kimselerdir. Bunlar bir kenenin koyunun kanını emdiği gibi, burjuvada işçinin kanını iliklerine kadar emmmek isteyen asalak yaşayan kimselerdir. Bunlar üretim araçlarını (toprak, fabrika..vb. gibi) ellerinde bulunduran kimselerdir. İşçiler (proleterler) ise sadece emekleri (işgüçleri) ile geçinen kimselerdir. Bunlar hiçbir üretim aracına sahip değillerdir.

Şimdi bunların sefası ve sefaleti nasıl olur onu açıklamaya çalışalım. Burjuva hiç bir zaman çalışmaz omuzu yük taşımaktan aşınmamıştır. O sadece barda, pavyonda eğlenirken onun işi görülür. Patron parasını alır işçi (proleter) ise yaşamını zor sürdürebilecek bir para alır. Onu da aybaşından aybaşına nasıl yetiririm diye düşünür. Bu düşünce içinde ya alması gereken gıdayı alamaz, ya da giymesi gereken giyeceği giyemez. Ay sonunda ya karnı aç ya da sırtı açık kalır. Çalıştığı halde bunun karşısında patron ise hiç çalışmadan giyeceğini en iyisinden yiyeceğide her çeşidinden bol yer, giyer, içer sofrasında en lüks içkilerle sefasını sürer hiç çalışmadığı halde.

Burjuvazi bu sefasını sürdürebilmek için işçinin uyanmasını istememektedir. Bunun için de elinden geleni sarfetmektedir. Bu nasıl mı diyeceksiniz? Buna da biraz değinmek istiyorum. İşçinin birlik içinde mücadele etmesi gerekir. Bu mücadelede ancak sendikalar yoluyla olacağından sendikaları ele geçirme gibi girişimlerde bulunmaktadırlar. Bunlarada en iyi örnek milliyetçi işçi sendikaları konfederasyonu (MİSK) , Hak -İş gibi, Türk-İş gibi sendikaladır. Yine Sosyalist Yarın dergisinin 6. Sayısında ki Ankar Ülker bisküvi fabrikasındaki işçi uyanışına karşı oynanan oyunlar ve İskenderun demir çelikte işçi alınmasındaki güdülen siyasetler bunun bir delilidir. Yapmış oldukları hareketlerin tümü işçinin uyanışını engellemek içindir.

Bu çalışmalar ne kadar zora dayansa ne kadar işçinin sefaletini devam ettirmek için uğraşsa da işçi sınıfının yenilgisine uğramaktan kurtulamayacaktır. Uyutamayacaklar artık beş parmağın beşide bir mi, böyle gelmiş böyle gider gibi boş sözlerle şu unutulmamalıdır ki ANADOLU BİR GÜN BURJUVAZİYE MEZAR OLACAKTIR.

İbrahim Özdemir
Antalya-Elmalı

«ev kadını» sorunu

Her hafta okuyorum derginizi. Yakın okuyucusuyum, derginiz çizgisini beğeniyorum. Yalnız yayınlanmasını içtenlikle istediğim bir konu var, kadın sorunları.

Sosyalist toplumun ortadan kaldırmak istediği en önemli eşitsizliklerden birisinin de kadın-erkek eşitsizliği olduğu düşünülürse, derginizde bu konuya niye değinmediniz dersem, bir kadın okuyucu olarak sizleri uyarmış olurmuyum bilmem. Yakın zamanlarda yayın organlarını takip ettiiseniz, ev kadınlarına ilişkin bir sürü konunun yer aldığını biliyorsunuz demektir. Bu konulardan bazılarını size iletmek ve de sizlerin görüşlerinizi almak istiyorum.

Ekonomik yönden ev kadınlarının üretime katılması konusu benim için çok ilginç. Şöyle ki: Yaşadığımız ortamda iş sahaları daha ziyade erkek işsizlere tanınırken, atılan temeller karşılığında işsiz sayısının hızla yoğunlaştığı bu ülkede, ev kadınlarına çalışma sahaları nerede acaba? Tüketim sahasından, üretim sahasına geçme olanakları neredFor? Günlük yaşamda geçim ortalamasını somutlaştırarak örnekler vermek istemiyorum.

Bilinçlenmiş bir ev kadını, günlük işlerle belirli yeknesaklık içinde sabahtan akşama değin amaçsız koskocaman bir gün geçirmek istemez. Hele hele modayı, makyaj yapmayı, konuk günleri tertip etmeyi oyun partilerine gitmeyi uğraş olarak düşünmüyorsa.

TRT'deki ve yayın organlarındaki, kadınlara ilişkin yayınlar, hep ev kadınlarına hitap etmekte, onların beyinlerini (olumsuz yönde) yıkamayı amaçlamaktadır. Özellikle kentlerde yaşayan kadınlar, titizlikle seçilen reklamlar sayesinde, kimi zaman küçültülmekte erkeğin sürdüğü losyon kadının tüketici yönünden yararlanılarak piyasaya sürülmekte.... Kimi zaman da midesi düşünülerek tatları hep aynı olan margarinler tüketici kent kadınının filesinden, iki-üç gün içinde bozulduğundan çöpe atılmaktadır. Toplum ev kadınlarını, bu biçimde niye sömürüyor acaba?

Şimdi gelelim, son zamanlarda aydın çevrelerce ev kadınlarına tavsiye edilen (kafa yapısı) değiştirme konusuna. Bilinen bir gerçek insanların kafa yapıları ana rahminde biçimlenir, sonradan değişse bile bu insanın kemik yapısı ile ilgili olduğundan biçim olarak pek fazla değişmez. Eğer bu değişim fiziksel kafa yapısı biçimi değil de (düşünce yapısı) ise o zaman kavramda çarpıklık var demektir.

Günümüz kadınının düşünce yapısı ne erkeğin baskısı altında, ne de çarpık yayınlarla değiştirilemez. Belirli eğitim düzeyinden geçmesi onun yanında kendi içinde bilinçlenmesi ve de erkekle eşitliği varması gerekir.

Seçim yılına girdik, biz ev kadınları da yaşımızın yettiğince oy vereceğiz. Ama niye bilinçli bir biçimde seçime katılmayalım? Ben derim ki ev kadını olarak, bize yüzyıllardır gizli işsizler ve de namuslu ev kadını damgasını vuran düşünceleri yıkalım. Kare veya dikdörtgen olan duvarlarınızın dışına taşarak düşünce yapımıza ortak olabilecek sosyalist bir örgütte toplanıp emekçilerin yanında olması gereken yerimizi belirleyelim.

Aynur Ülker
Ankara

sosyalist YARIN

Sahibi : Cenan Bıçakçı
Genel Yönetmen : Aydın Koymen
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ender Yiğitel

Adres : G.M. Kemal Bulvarı 112/18, Maltepe/Ankara
Telefon : 29 10 42 Y.Posta Çek No: 101648
Başkı : Daily News Ofset, Dağıtım: Hürriyet Gaz. Dağıtım AŞ.

ABONE ŞARTLARI
Altı Aylık : 100 TL
Bir Yıllık : 175 TL

ÖLDÜRMEK KURTULUŞ MU ?

aydın köymen

Bundan yaklaşık bir yıl önce, 11 Şubat 1976 tarihli Yeni Ortam Gazetesinde şöyle yazmıştım:

Her şey değişir. Hiç bir şey durağan değildir. Şimdi kış. Bütün tarlalar karla kaplı. Bu tarlalarda tek bir hayat işareti yok. Ama çok değil. Bir ay sonra güneş tekrar ısıtacak yer kabuğunu. O zaman karlar eriyecek. Toprak yumuşayacak. Bu yumuşayan toprakta yeşil filizler sürecek Bu filizler büyüyecek. Sararacak. Başak olacak. Başaklar biçilecek. Saplar ve taneler birbirinden ayrılacak. Taneler değirmenlere gidecek, buralarda öğütülecek, un olacak. Unlardan hamur yapılacak,usta eller hamura biçim verip, uzun küreklerin ucunda fırına salacak. Fırından çıkan şey artık hamur değil ekmek olacak. Ekmeği insanlar yiyecek. Mideler ekmeği öğütecek. Ekmek, ekmek olmaktan çıkacak. Onu yiyen insana güç verecek.Yani enerji olacak. Bu enerjiye sahip olan insan, onu harcayacak, çalışacak. Böylece enerji emeğe dönüşecek. Bu emek,sahibinin mesleğine göre yeni mallar yaratacak. Emek sahibi marangozsa, keresteleri biçecek, yontacak, onlara şekil verecek. Bunlardan sandalyeler masalar yapacak....

Bu anlattığım sadece bir örnek. Günlük hayatta her şeyin hareket halinde olduğunu, durumunu, biçimini değiştirdiğini ortaya koyan binlerce örnek bulunabilir.

Bununla birlikte pek çok kimse bu gerçeği göremez. Her yeni günün dünden başka olduğunun farkına varamaz. Bu gibi kişiler umutsuz yaşarlar. "Böyle gelmiş böyle gider" sözünün esiri olarak yaşamlarını tüketirler. Oysa hiçbir şey, böyle gelip böyle gitmez. Değişme evrensel, gelişme sürekli ve duraklamasızdır. Ve bu gerçek, yalnızca doğa için değil, insan için de geçerlidir. İnsan için geçerli olunca, insanlardan oluşan toplum için de geçerlidir. Dolayısıyla toplum düzenleri de değişmez değildir. Öyleyse özel mülkiyet ve sömürü gibi "sonsuz" ilkeler yoktur. Kapitalizm kalıcı değil, gidicidir. Tıpkı Türkiye'de olduğu gibi....

Bugün Türkiye'de egemen olan sistem kapitalizmdir. Kapitalizm sömürmeye dayanır. Kapitalist sistemin önde gelen üreticileri işçilerdir. İşçiler fabrikalarda, tarlalarda gün boyu çalışırlar. Gece vardiyası yaparlar. Aletler, makineler onların elinde hayat kazanır. Verimli hale gelir. İşçisiz fabrikanın bir mezarlıktan farkı yoktur. İşçiler bizzat kullandıkları aletler üzerinde emeklerini harcayarak nesnelerin biçimini değiştirir yeni ürünler yaratırlar. Kısacası değerin tek ve gerçek yaratıcısı işçilerdir. Ve işçiler Türkiye'de hane halkı nüfusunun yüzde 22,6 sını oluştururlar. Buna karşılık, yaratılan milli gelirden ancak yüzde 16,4 gibi bir pay alırlar . Gelir payları nüfus paylarından çok daha azdır. Genellikle her türlü medeni olanaklardan yoksun gecekondularda otururlar i iyi beslenemezler. Çocuklarının eğitim olanakları kısıtlıdır. Eğlence, deniz kenarında tatil gibi olayların çok uzağında yaşarlar. "Beymen" giyeni değiştirir, ama onlar, hiçbir zaman "Beymen" giyemezler.

Kapitalist sistemin egemen sınıfı kapitalistlerdir. Kapitalistler, aletlerin, makinelerin fabrikaların sahipleridirler. Hiçbir üretici faaliyette bulunmazlar. Yazılarını yazmak için memurları, telefonlarına bakmak için sekreterleri vardır. Sahip oldukları fabrikaların üretim planlamasını mühendisler, iktisatçılar yapar. Hesap işlerini muhasebeciler yürütür. İşletmelerin teknik ve idari işlerini profesyonel yöneticiler, müdürler, şefler, uzmanlar yönetir. Kısacası bu adamların yaratılan üründe bir katre emekleri yoktur. Ve bunlar Türkiye'de hane halkı nüfusunun büyük tüccarlarla birlikte ancak binde 5'ini oluştururlar. Yani çolukları, çocuklarıyla birlikte Türkiye nüfusu içindeki sayıları 300 bin civarındadır. Ama milli gelirin yüzde 3,5'i bunlara gidir. Milli gelirden aldıkları pay, nüfus içindeki paylarının çok üstündedir. Toplumun en zengin ve itibarlı kişileri bunlardır. Herkesten değişiktirler. Çünkü "Beymen"den giyinirler.

SADECE İKİ HAFTA İÇİNDE
TAM ON GENÇ İNSANI
ÖLDÜRDÜNÜZ.
NEYİN ÖNÜNE GEÇTİNİZ?
BEN YİNE BİR YIL ÖNCE
YAZDIKLARIMI YAZIYORUM.
HİÇ HOŞUNUZA GİTMEYEN SESLER
DAHA GÜR ÇIKIYOR
BİR YIL ÖNCESİNE ORANLA.
ÖLDÜRMEKLE
BİTİREMİYORSUNUZ.
ÖLDÜRMEK KURTULUŞ MU?

Kapitalist sistemin işçiler dışındaki üretici tabakası tarım kesimindeki küçük üreticilerdir. Bunlar aileleri ile birlikte kendilerine ait üretim araçlarını kullanarak toprağı işlerler, ürün yaratırlar. Ancak bu ürünü yaratırken ağır bir borç yükü altına girerler, bankacılara borçlanırlar. Bu borç karşılığında yüksek faizler ödemek zorunda kalırlar. Böylece ürettikleri ürünün büyük bir kısmı bankalara, para babalarına gider. Ürünlerini yok pahasına satarlar. Oysa ürettikleri ürünler manavlarda ateş pahası satılır. Aradaki fark aracıların cebine gitmiştir. Bunlar da işçiler gibi yoksulluk içinde yaşarlar. Ve bunlar Türkiye'de hane halkı nüfusu içinde en kalabalık kesimi oluştururlar. Türkiye hane halkının yüzde 49'u bunlardan meydana gelmektedir. Halbuki milli gelirin ancak yüzde 34,5'i düşer hisselerine. Tıpkı işçiler gibi, gelir payları nüfus paylarının çok altındadır.

Türkiye'de nüfus paylarına oranla milli gelirden aldıkları pay daha yüksek olan bir diğer zümre de bürokrasinin yüksek kademesidir. Yüksek seviyeli memurlar, aileleri ile birlikte Türkiye nüfusunun yüzde 1'ini teşkil ederler Milli gelirin ise yüzde 2,5'ini bunlar alır. Yüksek seviyeli memurlar iktidarların güvenilir adamları arasından seçilir. Türkiye'de ise iktidarlar hep sistemden yana olmuşlardır. Dolayısıyla yüksek seviyeli memurlara düşen yüksek pay, sisteme hizmetin karşılığıdır.

Evet. Bugün Türkiye'de egemen olan sistem kapitalizmdir ve kapitalizm sömürmeye dayanır. Çünkü bu sistemde üretken olmayan sınıflar varlıklarını refah içinde sürdürürler. Üreten, yaratan emekçi sınıflar ise insanca yaşamaktan uzaktırlar. Ama insanca yaşamak insanlar içindir. Her zaman sömürenler ve sömürülenler olmayacaktır. Bu, bir alın yazısı değildir. Zira herşey değişir. Hiçbirşey durağan değildir.

İnanmıyor musunuz?

Öyleyse şöyle bir bakın etrafınıza. Sakin kafayla şöyle bir düşünün. Yirmi sene önce hayal olanlar bu gün gerçek. Türkiye'de sendikalar yoktu. Şimdi sayıları 3 milyona yaklaşmış olan sendikalı işçi ve sendikalar var. Daha birkaç yıl önce sendikaların siyaset üstü olması geçerli bir ilke idi. Bugün bu ilkeyi savunanlar tek başlarına kalmaya mahkum. 12 Mart'la birlikte örgütleri kapatılan öğretmenlere bakın. Nasıl da güçlü bugün örgütleri TÖB-DER. Ya memurlar. Örgütleniyorlar. Örgütleri sendika hakkı için mücadele ediyor. Köylüler ağa baskısına karşı direniyor. Ağaların elindeki toprakları işgal ediyor. Analar yürüyorlar. Miting yapıyorlar.

Bunlar oluyor 1976 Türkiye'sinde. Ve bütün bu oldulara kaynaklık eden tek bir temel talep var: İnsanca, özgür, barış içinde yaşamak... İnsanca yaşamanın temel şartı ise, insanın insan tarafından sömürülmesinin sona ermesidir. Şimdi burada bir soru soralım. Şöyle:

Sosyalizmin en basit tanımı nasıl yapılar ?

İsterseniz ben cevaplandırayım: "Sosyalizm, insanın insan tarafından sömürülmesinin sona ermesidir."

Bu tanım, sosyalizmin en basit fakat en tam tanımıdır. Ve Türkiye'de son seçimlerde CHP oyların yüzde 54'ini almıştır. Bu yönelişin nedeni, ne Ecevit' in mavi gömleği, ne uçurduğu güvercinler ve ne de kitlelere anlatılamıyacak kadar karmaşık ve tutarsız olan "halk sektörü", "köykent" gibi projelerdir. Kitleleri CHP'ye yönelten bir tek slogandı. O da şuydu: Ne ezilen , ne ezen, insanca, hakça bir düzen.

İşte böyle. Türkiye'de kitleler tercihini yapmıştır. Bu tercih sosyalizm yönündedir. Sosyalist Türkiye, geleceğin gerçeğidir. Biz buna inanıyoruz...

Aksine inananlar da var bunun. Hala örümcekli kafalarıyla, inatla, "geleceğin gerçeği de kapitalist Türkiye'dir" diyenler var. O zaman şuna cevap vermeleri gerekir. "Madem öyle komando örgütleri, insan öldürmeler, panzerler, 141-142'inci maddeler niye? Kitap toplatmalar neden? "

Herşey değişir. Böyle gelmiş böyle gitmez...

Aradan bir yıl geçti. Sadece iki hafta içinde tam 10 genç insanı öldürdünüz. Neyin önüne geçtiniz. Ben bugün yine aynı şeyleri yazıyorum. O hiç hoşunuza gitmeyen sesler daha bir gür çıkıyor bir yıl öncesine oranla. Öldürmekle bitiremiyorsunuz.

Öldürmek kurtuluş mu ?

TÜRK-AMERİKAN İLİŞKİLERİNDE YENİ BİR 1950-1960 DÖNEMİ BAŞLIYOR

Bugün Türkiye emperyalist sistemin edilgin bir öğesi durumunda. Ekonomisi ile, parası ile, ticareti ile, silahlı kuvvetleri ile, kısacası tüm varlığı ile emperyalizmin oluşturduğu kurum ve örgütlerle sarılmış bulunmakta: İkili anlaşmalar, NATO, CENTO, OECD, AET, Para Fonu, Dünya Bankası vb. Türkiye bir örümcek ağının ortasında.

Geri bırakılmış, sömürülen yoksul bir ulusun, emperyalist devletlerden hiç dostu olabilirmi? Elbet olamaz. Ama 1947'den bu yana, yani tam 30 yıldır, gelmiş geçmiş tüm iktidarlar, ister CHP'li, ister DP'li, ister AP'li, ister koalisyonlu ister Milli Birlikçi ya da 12 Martçı olsunlar, Türkiye halkına ABD'yi dost olarak tanıttılar... ABD'nin Türkiye'ye yaptığı yardıma ambargo koymasından sonra bile Demirel ile Çağlayangil ABD'nin "sadık" müttefiki olduğumuzu söylediler.

ABD Türkiye'ye ağır koşullar dayatarak gelmiştir. 12 Temmuz 1947 günkü ABD Askeri Yardım Anlaşması, egemenlik haklarımızla bağdaşmayan hükümlerle doludur. Buna rağmen gerek iktidar, gerek muhalefet anlaşmayı çoşkunlukla karşılamış, politikacılar, iş adamları, gazeteciler ABD'ye şükranlarımızı sunmada yarışa girmişlerdir. Bir yıl sonra imzalanan 4 Temmuz 1948 günlü İktisadi İşbirliği Anlaşmasında Türkiye'ye gene ağır koşullar dayatmıştır. Her bakanlıkta ABD'li uzmanlar, danışmanlar türemiştir. İçişleri Bakanlığında ABD'ye karşı olanlarla solcuları fişleyen ve özel odası, sekreteri ve dosyaları ile bir ABD'li danışman uzun yıllar görev yapmıştır. 1950-1960 arası, yani DP iktidarı zamanında ABD 'ya her türlü ödün verilmiş; askeri üsler, diplomatik dokunulmazlıklar dağıtılmıştır. 1947'den 1969'a kadar 55 adet ikili anlaşma imzalanmış, bunlardan yalnız 4'ü TBMM'nin onayından geçmiştir...

Dünya 30 yıl önceki dünya değil. Yeni güç merkezleri ortaya çıktı.

Çin Halk Cumhuriyeti, Üçüncü Dünya devletleri, Petrol ülkeleri, Avrupa Ortak Pazarı.... Şimdi hepside dünya politikasında seslerini duyuruyorlar. ABD ile Sovyetler Birliği gene süper devlet sıfatını koruyorlar. Ama ABD liderliğini eskisi gibi dayatamıyor. Bütün bunlar 12 yıldır uygulanan "yumuşama" politikasına hız kazandırıyor. İki süper devlet gittikçe pahalıya mal olan karşılıklı güç denemelerini sürdürecek yerde, "barış içinde birlikte yaşama" politikasını uygulamayı deniyorlar. İki süper devletin liderleri sık sık buluşup, kapalı kapılar ardında dünyaya düzen vermeye çalışıyorlar. Bu arada Türkiyenin üs olarak önemi de, "yumuşama" yoğunlaştıkça azalıyor. Ama muhakkak ki Türkiye ABD'nin gözünde stratejik önemini (Türkiye'yi etki alanında tutmak anlamında), gene koruyor. Fakat bir Diyarbakır radar üssünün, bir İncirlik üssünün önemi, casus uyduların, polarislerin yanında, artık pek kalmıyor. İşte bu nedenle, bir bakıyorsunuz bir gün ABD Kıbrısı ve Haşhaş Ekimini bahane ederek, Türkiyeye yaptığı askeri ve iktisadi yardıma ambargo koyuyur. Oysa bizim yöneticiler hala, bunun ne kadar onur kırıcı olduğuna bakmaksızın, biz "sadık" müttefikiz demeye devam ediyorlar. Böylece ABD'de kendisi için devede kulak olan bu yardımı, Türkiyeden daha büyük tavizler koparabilmek için bir şantaj vasıtası olarak kullanma olanağına kavuşuyor.....

SABREDEN DERVİŞ MURADINA ERİYOR

İşte Türkiye-ABD ilişkileri yıllar yılı yukarıdaki biçimde gelişmiştir... Son olarak da ambargo noktasında düğümlenmiştir. Demirel hükümetinin bütün ricalarına, başvurularına karşın ABD, derin bir sessizlik sürdürmüş, sabırla beklemiştir. Ve nihayet bu bekleyiş, Carter'ın ABD Cumhurbaşkanlığına gelmesi ve MC hükümetinin içinden çıkılması olanaksız bir ekonomik dar- boğazın içine girmesi ile amacına ulaşmış gibi görünmektedir.

Bugün MC hükümeti, bir türlü çözemediği bir dış finansman sorunuyla karşı karşıyadır. Dış alımlarla, dış satımlar arasındaki açık 1976 yılında 3,5 milyar dolar olmuş, işçi dövizlerinde 300 milyon dolara yakın bir düşüş meydana gelmiştir. Dış yardım ve dış borçlanma olanakları her geçen gün biraz daha azalmaktadır. Kısacası MC'nin ABD yardımına ihtiyacı şiddetlenerek artmaktadır. Artık öyle görülüyor ki MC'nin ABD'ye veremiyeceği hiçbir taviz yoktur.

CARTER'İN SON TEHDİDİ VE TÜSİAD TOPLANTISI

ABD'de 20 Ocak 1976 tarihinde göreve başlayan Carter yönetimi, daha önceki Başkan Ford'u, Kongreden Türk-Amerikan Savunma ve İşbirliği Anlaşmasını onaylamasını istemek suretiyle aralarındaki anlayış birliğini ihlal etmekle suçlamıştır.

Yeni yönetimin Dışişleri Bakanı Cyrus Vance, yeni yönetimin, bütün dış politika konularını etraflı şekilde incelemesine kadar anlaşmanın onaylanmasını istemediğini bildir-

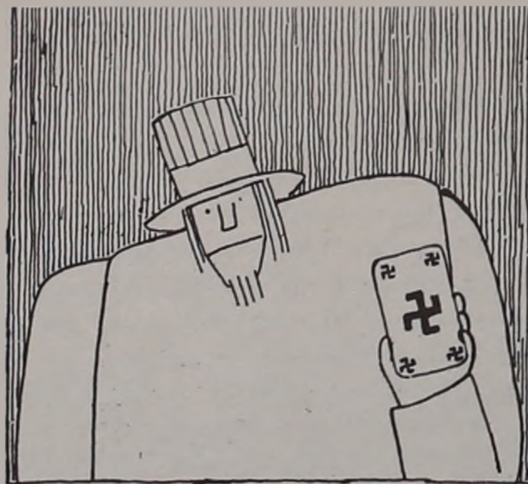
MACOMBER'Lİ "TÜSİAD" TOPLANTISI İLE BAŞLAYAN GELİŞMELER ÇAĞLAYANGİL-BİTSİOS GÖRÜŞMESİYLE NOKTALANDI.

miştir. Ve yine Cyrus Vance, Carter yönetiminin dış politika incelemesi tamamlanıncaya kadar, kongrenin, anlaşmayı onaylamıyacağını ümit ettiğini sözlerine eklemiştir.

Ne rastlantıdır ki hemen hemen aynı tarihlerde İstanbul da Türk Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) nin yıllık olağan Genel Kurul Toplantısı yapılmış ve bu toplantıya ABD'nin Ankara Büyükelçisi Macomber 'de katılmıştır. ABD büyükelçisi Macomber toplantıya katılmakla kalmamış, toplantıda birde konuşma yapmıştır. Macomber konuşmasında, "son yıllarda bozulmuş olan Türkiye-ABD arasındaki ortaklığın yeniden eski haline getirilmesini" istemiştir. Basına sızmamıştır ama, bu toplantı esnasında Macomber, pek değerli iş adamlarımızın kulaklarına "ortaklığın yeniden eski haline getirilmesi için en başta Türk-Yunan anlaşmazlığının bir an önce çözümlenmesinin de şart olduğunu" fısıldamıştır.

Nitekim bu toplantıdan sonra basına sızan haberlerden,ABD'de yeni Başkan Carter'in göreve başlaması nedeniyle Türk-İş adamlarından oluşan bir heyetin, Mart ayı başında Washington'a bir iyiniyet ziyareti yapacağı ve Türk-Yunan anlaşmazlığı ile Kıbrıs sorunlarını anlatacağı öğrenilmiştir.

Bütün bunlar ABD-Türkiye ilişkilerinde, ABD tarafından koşulları empoze edilecek yeni bir dönemin, bir "dostluk" döneminin ilk "müjdecileri" olmaktadır. Nitekim, bundan sonraki gelişmeler bu "müjdeleri" daha da yoğunlaştırmıştır.

— BUL KARAYI AL PARAYI!

ÇAĞLAYANGİL: ABD-TÜRK DOSTLUĞU BOZULMAZ

Carter yönetiminin Türk-Amerikan ilişkilerine ilişkin "tehdit" niteliğindeki görüşleri, Türkiyede bir kısım çevreler tarafından tepkiyle karşılandı. Örneğin Türkiye'nin Washington Büyükelçisi Melih Esenbel, ABD'nin yeni Dışişleri Bakanı Cyrus Vance'la yaptığı görüşmeden sonra, Carter yönetiminin dış politika konuları ile ilgili incelemelerin tamamlanmasına kadar anlaşmanın onaylanmamasını Kongreden istemesinden duyulan üzüntüyü ifade etmiş, Associated Press Ajansı haberi, "Türkiye Büyükelçisi ABD Dışişleri Bakanlığının tutumundan şikayet etti" biçiminde yorumlamıştı.

Ancak bütün bu yorumlara karşı iyimser olan ve geleneksel Türk-Amerikan dostluğundan bahseden bir kişi vardı. O da Türkiye Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'di. Çağlayangil gazetecilerin sorularını cevaplandırırken kendi Büyükelçisini de tekzip ediyordu: "ABD'nin yeni idaresi ayın 20'sinden sonra işe başlamıştır. Amerikanın Türkiyeye karşı izlediği geleneksel politikanın değişeceği izlenimini veren bir girişimle karşılaşmış değiliz. İki devlet uzun yıllar karşılıklı yararlara dayalı, sıhhatli bir politika izlemişlerdir. Bunu gölgelendiren olay ABD Kongresinin Türkiyeye koyduğu silah ambargosu olmuştur. Bugün, Amerika'da kendi kaynaklarımızla silah almaya mani hiçbir engel kalmamıştır. Kongrenin onayladığı bir kararla 1976-77 yıllarında Türkiyeye 125'er milyon dolarlık krediler açılmıştır. ABD- Türk dostluğu kolay kolay bozulmaz."

Herhalde Çağlayangil'in bildiği bir şeyler vardı. Bildiklerinin neler olduğu ise daha sonraki gelişmelerde bir bir ortaya çıkmaya başladı.....

ABD BÜYÜKELCİLİĞİ YABANCI SERMAYE YATIRIMLARI KONUSUNDA MC'DEN BİLGİ İSTİYOR

Tam bu sıralarda ABD Büyükelçiliğinden Dış İşleri Bakanlığına bir mektup geldi. Mektupta ABD Büyükelçiliği Türk Hükümetinden "Türkiye'de yabancı sermaye yatırımlarına gösterilen kolaylıkları ve yabancı sermayeye tanınan olanakları" soruyor, bu konuda "ayrıntılı bilgi verilmesini" rica ediyordu.

Carter yönetiminin hem Türkiye'ye yardım yapılmasına kesinlikle karşı çıkması ve hem de "Türkiye'de yabancı sermaye yatırımlarına tanınan olanakları" sorması çok garipti. Ama bu garipliklerin arasında gün gibi bir gerçek sırıtıyordu. ABD'nin yeni yönetimi MC'yi ve özellikle Demirel'i desteklemeye galiba karar veriyordu. ŞimdilikDemirel desteklenmeliydi.

Bu böyleydi ama, herkesin kafasında da şu soru belirliyordu: "Neyin karşılığında ? "

DENKTAŞ VE MAKARİOS YILLAR SONRA GÖRÜŞTÜLER

Bütün bunlar olurken birdenbire hiç olmayacak gibi gözüken bir başka olay patlak verdi. Kıbrıs Türk Federe Devleti Başkanı Rauf Denktaş ile Kıbrıs Cumhurbaşkanı Makarios biraraya geliverdiler. Makarios ve Denktaş görüşmesiyle hem 14 yıldır karşı karşıya gelmemiş olan iki düşman (!) bir araya geliyor ve hem de 11 aydır kesilmiş bulunan ikili görüşmeler yeniden başlıyordu. Acaba bunun sağlanmasında kim fedakarlık yapmıştı? Makarios mu, Denktaş mı ?

Aslında ne Makarios'un ve ne de Denktaş'ın bir fedakarlıkta bulunduğu falan yoktu. Makarios-Denktaş görüşmesi Carter'ın iş başına gelmesi ile başlayıp Macomber'li TÜSİAD toplantısı, Çağlayangil'in demeci ve ABD'nin Türkiye'den "yabancı sermayeye tanınan olanakları" sorması ile devam eden zincirleme gelişmelerin en yeni halkası idi....

SON HALKA: ÇAĞLAYANGİL-BİTSİOS GÖRÜŞMESİ

Gelişmelerin son halkası Strasbourg'daki Çağlayangil-Bitsios görüşmesi ile tamamlandı. Çağlayangil ve Yunan Dışişleri Bakanı Bitsios daha önce gündemde olmadığı halde Strasbourg'da biraraya geldiler ve;

* Ege Kıta Sahanlığı,
* Ege Hava Sahası,
* Kıbrıs,

Sorunlarını görüştüler. Görüşmelerden önce Çağlayangil, gazetecilerin "son gelişmelerden memnunmusunuz?" sorusunu, "çok memnunum" biçiminde cevapladı.

Aynı gün Fransa'da yayınlanan LE MONDE gazetesi, "Bir Uzlaşma yolu bulunabilir mi? " diye sordu ve bu soruyu kendisi cevapladı; "Carter yönetimi Türk-Yunan anlaşmazlığı konusunda enerjik girişimlerde bulunmaktadır. Böylelikle NATO İttifakının Güneydoğu kanadını zayıflatan bir bunalıma son verilme umudu belirmiştir."

LE MONDE'un da dediği gibi Carter yönetimi gerçekten çok enerjikti (!) Ama bu enerjisinin en önemli kaynağının MC'nin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntı olduğu da bir başka gerçekti.

ABD uzun süre beklemiş, konuyu iyice pişirmiş ve tam zamanında saldırıya geçmişti. Şimdi öyle gözüküyor ki; Türk-Yunan anlaşmazlığı artık çözümlenme yolundadır. Ama ABD'nin Ege'deki egemenliği yeni teminatlara bağlanacaktır..

Şimdi iş adamlarımız Şubat ya da mart ayında ABD'ye gidecekler ve ambargonun kaldırılmasını rica edeceklerdir. Ambargonun kalkması ekonomiye ferahlık getirecek, uzun süredir tıkanık bulunan dış yardım ve borçlanma olanakları yeniden artacaktır. Ve ABD'den kaynaklanan yabancı sermaye yatırımları yoğunluk kazanacaktır.

Kısacası önümüzdeki günler, Türk-Amerikan ilişkileri açısından yeni bir 1950-1960 döneminin başlangıcı olacağa benziyor......

NEJAT ÖLÇEN (CHP GRUP BAŞKANVEKİLİ)
"ARTIK PARLAMENTER ÖDENEKLERİNİ TARTIŞMAKTAN VAZGEÇELİM. BU TARTIŞMA PARLAMENTOYU YIPRATIYOR."

parlementerlerimiz Avrupanın en pahalısı

Geçen hafta içinde kısa adı TÜMAD-DER olan Tutuklu ve Mahkumlarla Dayanışma Derneğinin Genel Kurul Toplantısı yapıldı. Genel Kurula çeşitli siyasi ve demokratik kuruluşların temsilcileri de konuk olarak katıldılar. Konuklar arasında CHP'den Grup Başkanvekili Ali Nejat Ölçende vardı. Ali Nejat Ölçen konuk olarak katıldığı Genel Kurulda birde konuşma yaptı. Konuşmasında işkenceleri anlattı, işkence yapılanların fotoğraflarını gösterdi ve kendisinin bu uygulamalara karşı nasıl yaman bir mücadele verdiğini belirtti. Sonunda lafı dön, dürüp dolaştırıp parlamenter ödeneklerine getirdi ve şunları söyledi:

"Artık parlamenter ödenekleri üstünde yapılan spekülasyonlara bir son vermeliyiz. Bu spekülasyonlar sürdürüldükçe yıpratılan parlamenterler değil, parlamento olmaktadır. Kurumlarla kişileri birbirinden ayırmalıyız. Türkiye'de parlamenter demokrasinin devamı parlamentonun varlığına bağlıdır. Türkiyedeki faşizm tehlikesine karşı tek teminat parlamentodur. Parlamentonun yıpratılması en çok faşistlerin işine gelir. Oysa, ne yazık ki parlamenter ödenekleri nedeniyle parlamentoyu yıpratanlar sağcılar değil ama sol basındır. Artık bu konunun daha fazla istismar edilmesine izin vermemeliyiz."

Ali Nejat Ölçen bu sözleriyle, hem bir takım gerçeklerin daha iyi anlaşılmasına yardım ediyor ve hem de en ileri gelen kişilerinden birisi olarak, mensup olduğu CHP'nim düşünce alanındaki zavallılığını ortaya koyuyordu.

Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre parlamenterlerin "dokunulmazlığı" vardır. Ama bu "dokunulmazlık" siyasi eylemlerine ilişkindir. Nasıl cinayet işleyen bir parlamenter bu dokunulmazlık hakkından yararlanamaz ve bir üyesinin cinayet işlemesinden dolayı parlamento yıpranmazsa, aynı şekilde kendi kişisel çıkarlarını artırıcı yasalar çıkardıkları takdirde de parlamenterlerin dokunulmazlık hakkı söz konusu olamaz, bundan dolayı da parlamento değil ama o yasayı çıkaran parlamenterler yıpranır. Parlamenterler haksız tasarruflarına karşı eğer parlamentoyu siper alırlarsa, işte o zaman parlamento yıpranır. Nejat Ölçen bunları bilir. Ama herhalde işine gelmez. Çünkü bizzat o Genel Kuruldaki konuşmasında, kendisininde içinde bulunduğu haksız tasarrufta bulunan parlamenterleri, parlamentoyu siper ederek savunmuştur.

Hiç bir düzendeki kurumlar gökten zembille inmez. Kurumlar belli ideolojilerin egemen olduğu toplumlardaki o ideolojiyi savunan insanlar tarafından oluşturulur. Kurumlar insanlardan soyutlanamaz. Aksine kurumlar onu oluşturan insanlar tarafından itibarlı ya da itibarsız kılınırlar. Bu nedenle en başta o kurumlara canlılık kazandıran, onları işleten insanların görevidir. Eğer onlar bu görevi yerine getiremiyorlarsa, suçu başkalarında arayamazlar. Bu böyledir. Ama yıllar boyunca insan üstü devlet, insan üstü memleket kavramlarını savunan ve hala da savunmakta olan CHP'nin ve onun yöneticilerin bu basit gerçeği anlamaları olanaksızdır. Nejat Ölçen, bunun en son ve somut örneği olmuştur, o konuşmasıyla.....

BAZI AVRUPA ÜLKELERİ VE TÜRKİYE'DE PARLAMENTERLER, İŞÇİLER VE ORTALAMA VATANDAŞIN BİR GÜNLÜK GELİR KARŞILIĞI SATIN ALABİLDİĞİ (ET) MİKTARI. (GÜN/KG)

ÜLKENİN ADI	GÜNLÜK BRÜT GELİR GÜN/TL	GELİR SAHİBİ	ET FİYATI Kg/TL	BİR GÜNDE SATIN ALINABİLEN
BATI ALMANYA	1098	PARLAMENTER	120.40	9.119
	628	İŞÇİ	—	5.119
	230	VATANDAŞ	—	1.910
FRANSA	953	PARLAMENTER	85.40	11.165
	392	İŞÇİ	—	4.590
	201	VATANDAŞ	—	2.353
BELÇİKA	1221	PARLAMENTER	122.50	9.967
	522	İŞÇİ	—	4.505
	190	VATANDAŞ	—	1.551
İTALYA	926	PARLAMENTER	114.45	8.902
	426	İŞÇİ	—	3.733
	103	VATANDAŞ	—	0.900
İNGİLTERE	406	PARLAMENTER	88.20	4.603
	321	İŞÇİ	—	3.639
	128	VATANDAŞ	—	1.451
TÜRKİYE	858 (net)	PARLAMENTED	50.00	17.160
	69	İŞÇİ	—	1.377
	22	VATANDAŞ	—	0.450

BAZI AVRUPA ÜLKELERİ VE TÜRKİYE'DE PARLAMENTER, İŞÇİLER VE ORTALAMA VATANDAŞIN BİR GÜNLÜK GELİR KARŞILIĞI SATIN ALABİLDİĞİ (EKMEK) MİKTARI. (GÜN/KG)

ÜLKENİN ADI	GÜNLÜK BRÜT GELİR GÜN/TL	GELİR SAHİBİ	EKMEK FİYATI Kg/TL	BİR GÜNDE SATIN ALINABİLEN Kg
BATI ALMANYA	1098	PARLAMENTER	20.30	54
	628	İŞÇİ	—	31
	230	VATANDAŞ	—	11
FRANSA	953	PARLAMENTER	10.50	91
	392	İŞÇİ	—	37
	201	VATANDAŞ	—	19
BELÇİKA	1221	PARLAMENTER	11.20	109
	522	İŞÇİ	—	49
	190	VATANDAŞ	—	17
İTALYA	926	PARLAMENTER	11.20	83
	427	İŞÇİ	—	38
	103	VATANDAŞ	—	9
İNGİLTERE	406	PARLAMENTER	6.30	64
	321	İŞÇİ	—	51
	128	VATANDAŞ	—	20
TÜRKİYE	858(net)	PARLAMENTER	4.38	196
	69	İŞÇİ	—	16
	22	VATANDAŞ	—	5

• Rakamlara göre Türkiye'de, ortalama bir vatandaş günlük brüt geliri ile 5 kg, bir işçi ise 16 kg ekmek alabilir. Oysa bir parlamenterin günlük net geliri ile alabileceği ekmek miktarı 196 kg'dır. Yine Avrupanın hiç bir ülkesinde ekmek satın alma bakımından parlamenterlerle diğer vatandaşlar arasında böyle derin bir uçurum yoktur. Örneğin sosyal adaletten en yoksun Avrupa ülkelerinden bir olan İtalya'da, bir parlamenterin günlük brüt geliri 83 kg ekmek almaya yeterken, ortalama vatandaş bir günlük brüt geliri ile 9 kg ve bir işçi 38 kg ekmek alabilmektedir.

• Rakamlara göre Türkiye'de, bir parlamenterin net yıllık geliri, bir ortalama vatandaşın yıllık brüt gelirinin 39 ve bir işçininkinin 12 katıdır. Çeşitli Batı Avrupa ülkelerinde bu oran 1 ila 2 kat arasında değişmektedir.

İşte rakamlar böyle söylüyor sayın Ölçen. Sizde bilirsiniz ki rakamlar her hangi bir konuda gerçeğe en yakın kanıtlardır. Ve eğer rakamlar yukarıda belirttiğimiz gerçekleri doğruluyorsa, o ülkede parlamenter maaşları tartışılır. Parlamentoyu da parlamenter ödeneklerini tartışanlar değil, ama bu dengesizliği yaratanlar yıpratmış olur.

Ali Nejat Ölçen mühendistir. Ayrıca istatistik ve ekonometri dalında bilgi sahibidir. Dolayısıyla rakamlardan çok iyi anlar. Başka diller ona yabancı gelse de rakamların dilinin ona yabancı gelmemesi gerekir. Rakamlar ise bizlere şunları söylemektedir:

• Rakamlar göre Türkiye'de, ortalama vatandaş bir günlük brüt geliri ile ancak 450 kg. ve bir işçi bir günlük brüt geliri ile ancak 1 kilo 377 gram et alabilecek güçte iken, bir parlamenter bir günlük net geliri 17 kilo 160 gram et alabilecek bir satınalam güçüne sahiptir. Avrupanın hiç bir ülkesinde et satın alabilme gücü bakımından parlamenterlerle, ortalama vatandaşların ve işçilerin gelirleri arasında bu kadar büyük fark yoktur. Örneğin İngiltere'de bir parlamenterin günlük brüt geliri 406 Liradır ve bu gelirle 4 kilo 603 gram et alabilir. Buna karşılık İngiltere'de ortalama bir vatandaşın günlük geliri 128 Lira ve bununla alabildiği et miktarı 1 kilo 451 gram, bir işçinin günlük brüt geliri 321 Lira ve bununla alabildiği et miktarı da 3 kilo 639 gramdır.

BAZI AVRUPA ÜLKELERİ VE TÜRKİYE'DE PARLAMENTER VE İŞÇİLERİN YAKLAŞIK YILLIK VE GÜNLÜK BRÜT GELİRLERİ VE BİRBİRİNE ORANI

ÜLKENİN ADI	YILLIK BRÜT GELİR YIL/TL	GELİR SAHİBİ	GÜNLÜK BRÜT GELİR GÜN/TL	GELİR ORANI
BATI ALMANYA	402.000	PARLAMENTER	1098	
	229.824	İŞÇİ	628	(1.748)
FRANSA	349.000	PARLAMENTER	953	
	143.424	İŞÇİ	392	(2.431)
BELÇİKA	447.000	PARLAMENTER	1221	
	202.175	İŞÇİ	552	(2.211)
İTALYA	339.000	PARLAMENTER	926	
	156.384	İŞÇİ	427	(2.168)
İNGİLTERE	148.500	PARLAMENTER	406	
	117.504	İŞÇİ	321	(1.264)
TÜRKİYE	314.000(net)	PARLAMENTER	858(net)	
	25.200	İŞÇİ	69	(12.434)

görev başına

SOSYALİST PARTİ
1975

Sosyalist Parti Genel Merkezinden bir açıklama yapılarak, son haftalarda yoğunluk kazanan faşist cinayetler kınanmış, bu cinayetlere karşı insan olan her kişinin sesini yükseltmesi, direnmesi gerektiği bildirilmiştir. Açıklamada ayrıca, Parlamenter Düzenin teminatı olan parlamenterlerin ve özellikle halktan yana olduğunu ilan eden CHP'li parlamenterlerin suskunluk içinde bulunmasının talihsiz bir durum olduğu da belirtilerek şunlar söylenmiştir.

Son iki hafta içinde "ülkücü" adıyla tanınan ve MC Hükümeti içinde yer alan MHP tarafından açıkça desteklendiği bilinen faşist komandoların saldırıları yoğunluk kazanmıştır.

Son iki hafta içinde Türkiye, siyasi amaçlı cinayetlerin kolayca işlenebildiği, yüzlerce kişinin gözleri önünde işlenen bu cinayetlerin faillerinin, temel görevleri vatandaşın can güvenliğini korumak olan emniyet kuvvetlerince yakalanamadığı, kanunsuzluğun kol gezdiği, herkesin canından korktuğu bir ülke olmuştur.

Son iki hafta içinde tek suçları faşist olmamak, devlet içinde de yuvalanan faşizel ideolojiye hizmet etmemek, fakat buna karşılık ahlaklı, adaletli, sömürüsüz güzel bir dünyayı savunmak olan, yaşamlarının baharlarındaki dokuz genç insan, faşistler tarafından hunharca öldürülmüşlerdir.

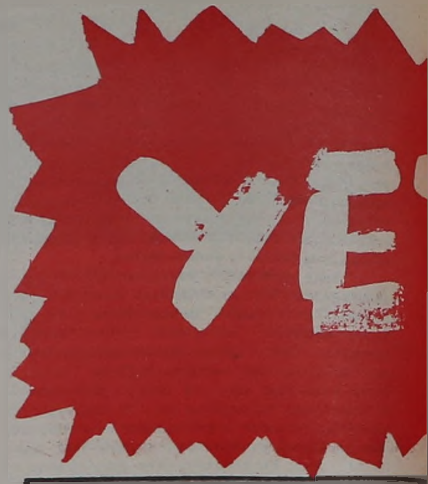
BÜTÜN BU OLANLAR KARŞISINDA DURMANIN, SUSMANIN ZAMANI ÇOKTAN GEÇMİŞTİR. FAŞİZM ARTIK UFUKTAKİ BİR TEHLİKE OLMAKTAN ÇOKTAN ÇIKMIŞ, GÜNCEL BİR TEHLİKE HALİNE GELMİŞTİR. SUSMAK VE DURMAK, BU CİNAYETLERE ORTAK OLMAK, DEMOKRASİDEN VAZGEÇMEK VE FAŞİST BİR REJİMİ KABULLENMEK ANLAMINA GELMEKTEDİR. İçinde bulunduğumuz ortamın koşulları budur. Bu koşullarda faşist cinayetlere karşı direnmek insanlık görevidir. AMA NE YAZIKKİ AYNI ZAMANDA PARLAMENTER DÜZENİ DE HEDEF ALAN BU CİNAYETLER KARŞISINDA, PARLAMENTER DÜZENİN TEMİNATI OLAN PARLAMENTERLER DE SUSMAKTA, BU CİNAYET ORTAMINDA SANKİ ÇOK ÖNEMLİYMİŞ GİBİ "MAAŞ" TARTIŞMALARIYLA UĞRAŞMAKTADIRLAR. HELE HELE HALKÇILIĞINA, DEVRİMCİLİĞİNE TOZ KONDURMAYAN CHP'DEN VE ONUN PARLAMENTERLERİNDEN HİÇBİR SES ÇIKMAMASI SON DERECE TALİHSİZ BİR DURUMDUR'

Ancak, bu suskunluğa ve durgunluğa bakarak umutsuzluğa kapılmanın da hiçbir anlamı yoktur. Çünkü devlet içinde de olsalar faşistler bir avuçtur. Faşist olmayan, demokrasiden, bağımsızlıktan ve sosyalizmden yana olan milyonlarca insan vardır Türkiye'de. Bunların kararlı mücadeleleri bu faşist cinayetleri anında durdurabilir. Eğer;

- İŞÇİLER HER FAŞİST CİNAYETTE ÖRNEĞİN İKİ SAAT İŞLERİNİ BIRAKIRLARSA,
- ANALAR BABALAR ÇOCUKLARIYLA BERABER OKULLARA GİDERLERSE,
- TÜM İLERİCİLER, DEMOKRATLAR, SOSYALİSTLER ARALARINDA NE GİBİ GÖRÜŞ FARKLARI OLURSA OLSUN BİRLİKTE KİTLE EYLEMLERİ DÜZENLERLERSE,
- DEVLETİN EN YÜKSEK KADEMELERİNDE BULUNANLARA MEKTUPLAR GÖNDERİLİP, KAYITSIZLIKLARI, SUSKUNLUKLARI İLE BU CİNAYETLERE ORTAK OLDUKLARI HATIRLATILIRSA, CİNAYET VE SALDIRILARIN ÖNÜ KESİLEBİLİR.

Demirel ve yandaşlarının iddialarına göre Türkiye'de demokrasi vardır. Demokrasilerde en yüce güç, son karar sahibi halktır. DEMOKRASİLERDE DÜŞÜNCELERİNDEN DOLAYI İNSANLARIN KATLEDİLMELERİNE GÖZ YUMULAMAZ. EĞER YÖNETİCİLER BUNLARA GÖZ YUMUYORLARSA, SEÇİMLE İŞ BAŞINA GELMİŞ OLSALAR DA HALK ONLARIN YERİNE DEMOKRASİYİ SAVUNUR. İŞTE GÜN BUGÜNDÜR.

Sosyalist Parti olarak cinayetleri, bu cinayetlere göz yumanları, susarak, durarak bu cinayetlere ortak olanları şiddetle kınıyor, işçi örgütlerini, ilerici kuruluşları, anaları, babaları görev başına çağırıyoruz.

- MANİSA'DA KOMANDOLARI
- GAZİANTEP'TE KOMANDO
- KOMANDO SALDIRILARIND
- İTÜ'DE ÖĞRETİM ÜYELERİ
- İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ KA
- KOMANDOLAR ANKARA'DA

…A YARALADIĞI ÖĞRENCİ ÖLDÜ

…RETMENİ DÖVDÜ

…RETMEN 3 KİŞİ ÖLDÜ

… OKUL KAPATILDI

…OKUL ÖĞRENCİSİNİ ÖLDÜRDÜ

SOSYALİST YARIN'IN HALKIMIZA DUYURUSU

AHMET SÖKEN, CELAL BİNİCİ, CAFER ERDEM, ÇETİN KOÇOĞLU, MUSTAFA LEVENT ERSOY, HÜSEYİN YABUZ, BAKİ ÜNLÜ, MEHMET YILMAZ, MUSTAFA BÜYÜKKORKMAZ.

YUKARIDA İSİMLERİ YAZILI BU İNSANLAR SON 10 GÜN İÇİNDE FAŞİST KOMANDOLAR TARAFINDAN ÖLDÜRÜLDÜ. TEK SUÇLARI ADALETLİ, AHLAKLI, YALANSIZ, SÖMÜRÜSÜZ GÜZEL BİR DÜNYAYA İNANMALARI VE BUNUN UĞRUNDA MÜCADELE ETMELERİ İDİ. ÖYLE GÖRÜLÜYOR Kİ BU İNANÇLARA SAHİP OLAN HERKES, BU FAŞİST KOMANDOLARIN ÖLÜM LİSTESİNDE. ARTIK SUSMANIN, DURMANIN ZAMANI GEÇTİ. KİTLELER SUSTUKÇA, DURDUKÇA BU CİNAYETLER DEVAM EDECEK. DEVLETİN EMNİYET KUVVETLERİNİN BU CİNAYETLERİ ÖNLEMEDİĞİ ORTADA. İŞÇİ İSEN İŞİNİ BIRAKARAK, YAZARSAN YAZARAK, ÖĞRENCİ VELİSİ İSEN OKULLARA ÇOCUKLARINLA GİDEREK, İMZA TOPLAYIP CUMHURBAŞKANINA PROTESTO MEKTUPLARI GÖNDEREREK, YANİ ELİNDEN NE GELİYORSA ONU YAPARAK BU CİNAYETLERE DUR DEMELİSİN. BU, BİR İNSANLIK GÖREVİDİR. SUSMAK, DURMAK BU CİNAYETLERE ORTAK OLMAKTIR. SIRA SENİN ÇOCUĞUNA, KARDEŞİNE YA DA SANA GELDİĞİNDE ÇOK GECİKMİŞ OLACAKSIN.

BU CİNAYETLER ÖNLENMELİDİR. BU CİNAYETLERE ARTIK HALK DUR DEMELİDİR. DEMOKRASİLERDE HALK EN YÜCE GÜÇTÜR. VE BU GÜN TÜRKİYE'DE BU CİNAYETLERİ ANCAK HALKIN BİLİNÇLİ KARŞI ÇIKIŞI ENGELLEYEBİLİR.

DUNYADA YARIN

ASKERİ DİKTATÖRLÜK

ARTAN DİRENİŞLE

KARŞI KARŞIYA

ARJANTİN Ekonomisinin Karanlık Geleceği

Altı aydır devam etmekte olan iktidarında Arjantin Askeri Diktatörlüğü, Eylül başlarında ciddi bir hükümet kriziyle karşı karşıya kaldı.

Burjuvazinin tüm kesimleri, temel amaçlarını 24 Martta yapılan General Jorge Videla önderliğindeki askeri darbe ile saptamışlardı. Fakat ekonomik çöküntünün önüne geçilememesi, Eylül ayında geniş boyutlu grev ve protestoların patlak vermesine yol açtı. Grev ve protestolar çok kısa zamanda kanlı gösterilere dönüştü. Bu huzursuz ortam, giderek burjuvazinin çeşitli kesimleri arasında da sürtüşmeler, anlaşmazlıklar ortaya çıkardı.

Ekonomi Bakanı Jose Martinez de Hoz, bu ortam içinde devlet radyo ve televizyonundan bir konuşma yaparak şunları söyledi: "Ekonomik plan yürürlüktedir. En hafif ücret artışları bile, planın ortadan kalkması demektir. Bu nedenle en az 1 Ocak 1977'ye kadar bugünkü ücret düzeyine rıza gösterilmelidir."

Bu konuşmanın ardından ordu birlikleri, en geniş çaplı direnişlerin yapıldığı otomobil fabrikalarına sevkedildi. İşçiler arasında tutuklamalara girişildi. Grevci işçiler işlerinden çıkarıldı. Bu arada memnuniyetsizliklerini bildiren bazı burjuva kesimleri de tehditle susturuldu. Böylece, görünüşte yeniden normal bir ortama dönülüyordu. Ancak bu sessizlik, fırtınadan önceki sesssizliği andırıyordu. Zira Arjantin çalışan sınıfları, Martinez de Hoz'un saldırgan ekonomik planına karşı kesinlikle direnme kararındaydılar.

Ekonomik veriler, Arjantinde işçi sınıfının ekonomik durumunun giderek kötüleştiğini gösteriyordu. Haziran ayında yüzde 4 olan fiyat artışları, Ağustos'ta yüzde 9 a yükselmişti. İşçi ücretlerinin satın alma gücü ise Eylül ayında, Mart'a göre yüzde 40 azalmıştı.

Çalışan sınıfların kararlı direnişi sonucunda hükümet, işçi ücretlerini 1 Eylülden başlamak üzere yüzde 12 artırdığını ilan etti. Ancak bu karar, çalışan sınıflar tarafından büyük bir tepkiyle karşılandı. Çünkü, yüzde 12'lik bir ücret artışı fiyat artışlarının yanında devede kulak kalıyordu. Bu tepkiler, hükümeti kısa süren bir şaşkınlığa itti. Sanılıyordu ki, yüzde 12 lik bir ücret artışıyla işçi sınıfı sakinleştirilebilecekti. Umulan olmadı. Bunun üzerine askeri diktatörlük, çalışanlar üzerinde yeni bir terör uygulamasına girişti. Binlerce işçi zindanlara sokuldu. Basın üzerinde çok sıkı bir sansür uygulanmaya başlandı.

Şu anda Arjantin'de derin bir sessizlik hüküm sürüyor. Ancak olaylara neden olan ekonomik kriz çözümlenmiş değil. Uygulanan terör, sadece olayları bir süre engellemiş oluyor o kadar.

YÖNETİM KADROLARINDA HUZURSUZLUK

Bir süre önce yapılan ve Arjantin ekonomisinin geleceğinin tartışıldığı bir toplantıda, Arjantin'in saygıdeğer (!) burjuva iktisatçılarından birisi şunları söylüyordu: "Şimdi olduğu gibi dengesiz bir modelde ısrar etmeliyiz. Gerçek ücretlerdeki azalışları dikkate almamız olanaksızdır. Ücretleri artıramayız. Eğer ücretler artırılırsa, bu ekonomiyle başedilemez."

Bu ifade, bir bakıma, Arjantin askeri diktatörlüğünün içinde bulunduğu çıkmazı özetliyordu: Bir yanda gelişen işçi sınıfı hareketi, öte yanda ekonomik çöküntü........

Halen Arjantin ekonomisi yüzde 50 boş kapasite ile çalışmaktadır. İşsizlik oranı, toplam işgücünün yüzde 10 una ulaşmıştır. Fabrikalar kapanmakta, iflaslar birbirini izlemektedir. Bir sürü işletme yabancı yatırımcıların eline geçmiştir. Enflasyon bir türlü denetim altına alınamamıştır. Uygulamaya konmuş olan ekonomik planın bütün hesapları, şimdiden bu planı gerçekleştirmenin olanaksız olduğunu göstermektedir. Beklentiler, gelecek aylarda durumun daha da kötüleşeceği yolunda....

Şöyle bir göz atmak bile ekonomik planın, üç ana sorun olan enflasyon, bütçe açığı ve yabancı sektörün etkinliğinin artması sorunlarına çözüm getiremediği ve başarısızlığa uğradığını gözler önüne sermektedir....

Maliye Bakanı Juan Aleman'ın belirttiğine göre, özellikle kamu kesiminde çalışan memurların aldıkları maaşlar gülünç bir düzeydedir ve bu durum bürokratlar arasında da hoşnutsuzluğa yol açmaktadır. Vergi gelirlerindeki artış 1975'de yüzde 9,7 iken, 1976'da yüzde 11,5 e yükselmiş ancak bu artış da bütçedeki açığı kapatamamıştır. Bütçe açığı 65 trilyon peso (2,6 milyar dolar) olup, Maliye Bakanının ifadesiyle; milli ekonomi için kaldırılmaz bir yük teşkil etmektedir. Ve bakana göre, bu açığı kapatmak için piyasaya karşılıksız para sürmenin dışında hiç bir alternatif yoktur.

Dış ticarette ise, yılın ilk dokuz ayında 500 milyon dolarlık bir fazla elde edilmiştir. Ancak bu fazlanın kaynakları, durumun bu şekilde devam etmeyeceğinin en somut göstergesidir. Çünkü bu fazlalık, endüstri sektörünün felce uğraması pahasına bu sektör ithalatında 700 milyon dolarlık kesinti yapılması ve hayvan ihracatına hız verilmesi karşılığında elde edilebilmiştir. Bunun sonucunda Arjantinde büyük bir et sıkıntısı çekilmeğe başlanmıştır.

Bu olumsuz durumlar hükümetten yana olduklarını defalarca belirtmiş kuruluşlar ve kişilerin bile hükümete sert eleştiriler yöneltmelerine neden olmaktadır. Örneğin, yabancı yatırımlarla ilgili olarak, "Milli Birlik ve Kalkınma Hareketi" nin iki önemli liderinin hazırladığı bir raporda; "Tüm olarak, yabancı yatırımlarla ilgili herhangi bir politika ya da ödemeler dengesinin lehte gelişimi, gelecek mali yıl için söz konusu olamıyacaktır" denilirken, askeri cuntanın eski Tarım ve Hayvancılık Bakanı; "Hükümet, ihraç etmek için köylülerden aldığı hayvanların parasını ödeyememektedir ve öyle gözüküyor ki bu ödemeler, çok uzak bir geleceğe ertelenmiştir " demektedir.

Askeri cuntanın halen en büyük umudu dış borçlanmadır. Nitekim cuntanın elinde bulundurduğu gazetelerden birisi, cuntanın umudunun boş olmadığını şu haberle açıklamıştır: "ABD'nin önemli finans gruplarından birisinin, ülkeyi düzlüğe çıkaracağına inandığı yurtsever Videla hükümetini kayıtsız şartsız destekleyeceği öğrenilmiştir." (El Cronisto commerciale,28 Ekim 1976)

Hemen bu haberin ardından ise Videla dost ülkelerden yaklaşık 1 milyar dolarlık kredi elde edildiğini ve bu kredi toplamının yüzde 70 inden fazlasının 4 yıl içinde ülkeye geleceğini ilan etmiştir.

ARJANTİN'DE İŞÇİ ÜCRETLERİNİN GELİŞİMİ

Aylar	Saymaca Ücretler	Gerçek Ücretler
1975		
Kasım	100.0	100.0
Aralık	101.31	84.8
1976		
Ocak	129.1	99.3
Şubat	131.0	84.6
Mart	156.5	73.4
Nisan	156.5	54.9
Mayıs	156.5	49.0
Haziran	180.1	54.7
Temmuz	180.1	52.5
Ağustos	180.1	49.0
Eylül	201.7	50.5
Ekim	201.7	46.6

Kaynak : (La Opinion, 5 Aralık 1976)

Bütün bunlar, Arjantin askeri diktatörlüğünün ancak emperyalist güçlerin desteği ile ayakta durduğunu göstermektedir. Fakat bütün bu desteklere rağmen Arjantin ekonomisindeki çöküntü giderilememekte ve ekonomik kuruluşlarda çalışan bürokratlar hükümete ardı arkası kesilmeyen olumsuz raporlar sunmaktadır. Örneğin son olarak yine Maliye Bakanlığınca hazırlanan bir raporda şöyle denilmektedir: "Üretimde süregelen düşüş işsizliği had safhaya ulaştıracaktır. Tedavül hızının artışı enflasyonu körüklemektedir... Bu ise ülkenin güçsüzlüğünü artırmaktadır. Çünkü her kriz bir öncekinden daha ciddidir."

Videla yönetimi, bu raporları hasır altı etmekte ve bunları hazırlayanları hemen görevlerinden almaktadır.... Ama o da farkındadır ki, " güneşi balçıkla sıvamaya " olanak yoktur....

İŞÇİ SINIFININ EFSANEVİ DİRENİŞİ

Halen Arjantinde büyük fabrikaların içine askeri taburlar yerleştirilmiş bulunuyor. İşçiler her türlü sendikal haklarını kullanmaktan yoksun. İşten atılmaları halinde kendilerine tazminat ödenmesi söz konusu değil. Kısacası üretim süngülerin gölgesinde sürdürülüyor. Bunun sonunda üretim temposu korkunç bir hıza ulaşmış durumda. Örneğin General Motors da iki ay önce 2 bin işçi günde 74 araba üretirken, şimdi bin işçi bir günde 84 araba üretiyor.

Arjantin işçi sınıfının Videla rejiminin ilk altı ayındaki eylemsizliği ve işçiler üzerinde uygulanan yoğun baskı, son işçi eylemlerinin önemini daha da artırıyor. Son mücadelede başı çekenlerin hepsi, işten atılma, hapsedilme, işkence, kurşuna dizilme gibi uygulamalara karşı karşıya geleceklerini bilerek eylemleri başlattılar. Hiç bir yasal garantileri yokken ve hiçbir milli, bölgesel örgütlenme olmadan eyleme geçtiler. Bu eylemler, altı aylık sessizliğe bakarak, Arjantin işçi sınıfının uyuduğuna hükmedenlerin görüşlerinde yanıldıklarını da ortaya koydu. Arjantin işçi sınıfı, askeri darbeyle sınıf bilincinin yokedilemeyeceğini, eylem geleneğinin ortadan kaldırılamıyacağını bir kez daha kanıtladı.

Aslında Arjantin işçi sınıfının altı aylık sessizliği, bir pasif direniş niteliği taşıyordu. Bu altı ay içinde işçiler, trajedilerdeki karakterler gibi, diktatörlerin attıkları adımlara bağlı kalarak kendilerini sınırladılar. Eylül hareketleri ise, oyundaki baş karakter oyuncusunun sahneye çıkışını andırıyordu....

Her ne kadar Eylül Hareketinin etkilerini tam olarak değerlendirmek olanaksızsa da, genel niteliğini belirleyen şu sonuçlara varmak mümkün:

ARJANTİN'DE HAYAT PAHALILIĞI

(Aşağıdaki Tabloda 1 Ocak 1975'de 10 Peso olan maddelerde, aylık ortalama fiyat artışları görülmektedir.)

Aylar	Artış %	Yeni Fiyatlar(Peso)
1975		
Ocak	8.5	10.85
Şubat	4.9	11.38
mart	8.4	12.33
Nisan	10.2	13.58
Mayıs	4.8	14.23
Haziran	21.3	17.26
Temmuz	34.9	23.28
Ağustos	23.8	28.82
Eylül	10.9	31.96
Ekim	12.6	35.98
Kasım	8.1	38.89
Aralık	11.5	43.36
1976		
Ocak	14.8	49.77
Şubat	19.3	59.37
Mart	38.0	81.93
Nisan	34.6	110.27
Mayıs	13.1	124.71
Haziran	2.8	128.20
Temmuz	4.3	133.71
Ağustos	6.7	142.66
Eylül	10.7	157.92
Ekim	7.4	169.60
Kasım	7.1	181.64

* Hareket, Oto İşçileri Birliği ya da Federal Başkent Bölgesi veya Buenos Aires çevresiyle sınırlı kalmadı. Diğer bazı işçi birliklerine, diğer endüstri merkezlerine, La Plata, Rosario ve San Lorensa gibi merkezlere atladı.

* Hareket gelişmeye başlayınca, hükümet, bürokrasiyi yardıma çağırdı. Pek çok eski bakan bunalımı hafifletmeye, yönünü değiştirmeye, işçileri yatıştırmaya çalıştı. Ancak hareketin gücü ve sendikaların kararlı tutumu sonucunda herhangi bir uzlaşmaya ulaşılamadı.

* Hareket, burjuva kesimleri arasında da sürtüşmelere yol açarak bir hükümet bunalımı da yarattı.

* Eylemin örgütsüz oluşu, hükümetin karşı saldırıya geçmesini mümkün kılıyordu. Ancak hareketin ani ve bir çığ gibi oluşu, bu saldırılardan istenen sonuçların elde edilmesini de engelledi. Hükumet az da olsa ücretleri artırmak zorunluluğunda kaldı.

* Hükümetin resmi açıklamasına rağmen, bazı şirketler gizli olarak ücretleri daha da fazla artırmak zorunda kaldılar. Hükümetin güçsüzlüğü böylece kanıtlanmış oldu.

DEMOKRATİK HAKLAR İÇİN SAVAŞ

Başta da belirtildiği gibi Arjantinde bugün fırtına öncesi sessizlik hüküm sürmekte. Bir seneden fazla bir süre önce, burjuvalar açıkça işçi sınıfının öncüleri ortadan kaldırılmadıkça politik krizin önlenemeyeceği sonucuna varmışlardı. Bu amaçla, gerillalara karşı savaşmak bahanesini kullanarak iç savaş yöntemlerini bu öncüleri ortadan kaldırmak ve sonra tüm işçi sınıfını parçalamak için uyarladılar. Ancak Arjantin işçi sınıfı bütün örgütsüzlüğüne rağmen, bugün Arjantindeki demokrasi mücadelesinin ön safında yer alıyor.

Arjantin halkı ise, hergün biraz daha bilinçleniyor. Ülke nüfusunun büyük bir çoğunluğu, dehşet içinde, günde on kişinin öldürüldüğünü, ordunun küçük binalarının toplama kampı haline getirildiğini, politik tutukluların sayısının bilinemediğini - 20 bin kadar olduğu sanılmakta- görmekte ve yavaş yavaş işçi sınıfı bayrağı altında toplanmaktadır.

Bütün bunlar, Arjantinin çok yakın dönemde bir demokrasi savaşına sahne olacağını gösteriyor.

Stroessner Diktatörlüğünün DEMİR ÖKÇESİ ALTINDA

Paraguay'da Başkan Alfredo Stroessner'in dikta yönetimindeki yaşantıya duyulan kuşkular üzerinde verilen ellisekiz sayfalık rapor, Eylül'de Uluslararası İnsan Hakları Birliği tarafından dağıtıldı.

Örgüt Paraguay'da insan haklarına büyük ölçüde saldırının yayılması üzerine iki temsilcisini Ağustos ayında Asuncion'a yolladı.

Rutger Üniversitesinden Profesör Robert Alexander ve Birleşik Devletlerin eski Bolivya Buyükelçisi Ben Stephansky tarafından yazılan rapor da kitle tutuklamaları ve işkenceler, ülkedeki kızılderililer üzerinde sürdürülen baksılar, Seige Eyaletinde 22 yıldır tüm temel hak ve özgürlüklerin kullanımının diktatörün keyfine bağlı olduğu ve hükümette rüşvetin yay gınlaştığı anlatılmakta.

Rapora ayrıca, sayıları 1000-1500 arası olduğu tahmin edilen politik tutukluların listesi eklenmiş. Her ne kadar raporda esas kurbanların son tutuklama dalgasındaki köylü önderler olduğu bildiriliyorsa da, Asuncion'dan serbest meslek sahipleri ve öğrenciler de tutuklananların bir kısmını oluşturduğu bildiriliyor.

Listedekiler arasında Alfredo Alcorto, Saturnine Almada, Ananias Maidana ve 1958'den beri tutuklu bulunan Julio Rojas gibi devrimci liderler de bulunmaktadır.

Raporu hazırlayan Profesör Robert Alexander ve ABD'nin eski Bolivya Büyükelçisi Ben Stephansky, Bolivya'daki incelemeleri sırasında 28 yıldır mahkeme edilmeden hapiste tutulan pek çok politik tutsağın aile üyeleriyle de görüştüler. Bu konuda ilginç olaylarla karşılaştılar. Örneğin raporda şöyle bir paragraf "İki buçuk yıl hapse mahkum edilmiş bir tutuklunun akrabalarıyla konuştuk. Fakat o, tutuklanmasının üzerinden 18 yıl geçmesine rağmen hala hapisteydi."

Raporda en son tutuklama dalgasının Nisan ve Mayıs 1976 da zirveye ulaştığı, büyük ölçüde yapılan tutuklamalarda toplananlardan bir çoğunun kaybolduğu ve bazılarının da işkence ile öldürüldüğü belirtiliyor. Ayrıca, tutuklamaların işkencelerin, katletmelerin ani olarak yapılmakta olduğuda söyleniyor.

Stroessner Diktatörlüğünün son zamanlarında en başta gelen hedeflerinden biriside , raporda da belirtildiği üzere, Katolik Klisesi. Bunun nedeni ise, Klise Baş Piskoposu tarafından ülkede bulunan kiliselere gönderilen ve cemaaate okunması istenen "Bizi Endişelendiren Şeyler" başlıklı mektup.

Bu mektupta Kilise, cemaate şunları duyuruyor:

"* Öğrenciler ve köylüler arasında körükörüne tutuklamalar yapılmaktadır.

* Tutuklulara işkence yapılmakta ve tutuklananların büyük kısmı kaybolmaktadır.

* Tutuklananlar arasında çok sayıda rahipte bulunmaktadır."

Diktatörlüğün diğer bir hedefide, ülkede son derece olumsuz ve ilkel şartlar içinde yaşayan "Ache" kızılderililerinin durumunu iyileştirmek amacıyla antropolojistler tarafından yürütülen Marandu Projesi olmuştur. Projenin 4 üyesi Aralık 1975 te, komünist olmakla suçlanarak tutuklanmışlardır. Her ne kadar açılan uluslararası kampanya sonucunda Proje yönetimeni Miguel Chase-Sardi'nin kurtulması sağlanmışsa da diğer proje yöneticileri halen hapiste olup yargılanmayı beklemektedirler.

Uluslararası İnsan Hakları Birliği tarafından dağıtılan Bolivya Raporunda "rüşvet ve kaçakçılığın çok sayıda insanı diktatörlüğe bağlayan 'çimento' olduğu" sonucuna varılmakta ve bu yolla bizzat yönetici durumunda bulunan bazı kişilerin büyük servetler edindiği belirtilmektedir.

Stroessner Diktası tam 24 yıldır ülke halkını demir ökçesi altında eziyor....

MARKSİST HÜMANİZM

adam schaff

Komünist düzendeki insanı anlatan klasik Marksist metinleri okuyunca bazen insan bunların ütopik olduğu hissine kapılır. Şüphesiz gerçekten de bunlarda ütopyanın kalıntıları vardır. Fakat bunun yanında biz zamanımızın dar perspektifi ile sınırlandırılmış olduğumuzdan sistemin kurucuları tarafından işaret edilen daha uzak bir manzarayı görebilme yetimizi kaybetmiş de olabiliriz. Eğer hayallerin pek serbest uçuşmasından sakınmak öğütlenmeye değerse, aynı şekilde, ayaklarımızı çok duygusuzca toprağa tesbit etmek yanılgısından kaçınmak da zorunludur. Modern teknik devrimin ışığında, üretimin makinalaşması ve atom enerjisinin açığa çıkmasıyla el ve kafa işi arasındaki, arazide ve şehirde çalışma arasındaki aykırılıkların bertaraf edilmesi gibi, ya da insan gereksinmelerinin pratik olarak sınırsızca giderilebilmesi olanağı gibi -herbiri daha 30-40 yıl önce fantazi alanına ait olan- amaçlar için farklı şekilde düşünmemiz gerekmez mi ?

Modern sanayi teknolojisi, şüphesiz bazıları hiç öngörülmemiş olan birtakım yeni sorunlar doğurmuştur. Fakat buna uygun bir toplumsal zemin yaratılırsa, teknoloji aynı zamanda bir türlü çözülmemiş sorunlara çözüm olanakları da önerebilir. Hiçbirşey olmasa da, daha kısa bir işgünü getirebilir.

Özellikle Sosyal psikolojinin görüş açısından, aynı sosyal fenomenin -sanayileşme ve teknik ilerlemenin- gözlemcinin sosyal perspektivine uygun olarak nasıl farklı biçimlerde yorumlanabileceğini görmek ilginçtir. Bu, bir yandan toplumun, hayat sahnesinde her türlü insani değerden tamamen yoksun, kişiliksizleştirilmiş bir yığın kültürü çerçevesinde anlamsızca devinen kopuk, parçalanmış robotlar birliği olarak sunan bir ümitsizlik felsefesinin temelini oluşturur. Bu, burjuva toplumundaki modern sosyal ve kültürel durumun belirli özelliklerinin kaba bir abartısıdır. Sadece bu özelliklerin dikkate alınması şüphesiz, -genç Marks'ın deyimini kullanırsak- "insansızlaştırılmış dünya" görüşü ile uğraşmanın bir sonucudur. Bu bakış açısı, kötümser bir dünya görüşü için elverişlidir. Eğer -Sartre'ın ısrarla iddia ettiği gibi - varoluşçuluk bir hümanizm ise, ölmek üzere olan bir dünyanın hümanizmidir. Dolayısıyla trajik ve kötümser bir hümanizm!

Ancak aynı fenomene başka bir ışık altında, geleceğin getireceği yeniliğin müjdecisi olarak da bakılabilir. Bu bakış açısı tamamiyle yeni bir sosyal durumla, ya da en azından böyle bir durunun olasılığıyla belirlenen sosyalist hümanizmin tavrıdır. Eski dünyanın bütünlüğünü bozmakta olan teknik, aynı zamanda yeni bir dünya yaratmanın olanağını da getirir. Tarihte ilk defa, insanlığın en eski rüyasını -bütün insanlar için mutlu bir hayat rüyasını- gerçekleştirebilmek için gerçek bir şans doğmuştur. Bu rüya tamamen gerçekleştirilebilir mi ? Gelecek gösterecek. Şahsen ben şüpheliyim. Fakat daha iyi daha mutlu bir hayat imkanı olduğu kesindir. Bu kadarı bile büyük birşey olduğu gibi, tabi daha fazlası da beklenebilir. Sorunlara böyle bakıldığında- ve doğru bir sosyal perspektive yerleştirilince uygun olanı da budur. - bireyin ve toplumun ilerideki gelişiminin görünüşü değişir.

Bu demek değildir ki, Kafka'nın Şato'sunun ya da Sartre'ın Bulantı'sının görüşleri yerine, erdemin Amerikan kovboy filimlerindeki namuslu şerif gibi, daima zafere ulaştığı sosyal realist bir iyimserlik etiketi konmalıdır. Burada sorunlar kesinlikle -ve bereket versin ki çok daha karmaşıktır. Ancak şüphesiz olan şudur ki, bu iyimser bir hümanizmdir. Temelsiz olarak insanın iyi olduğuna ve iyinin kazanması gereğine (tıpkı Sartre varoluşçuluğunun karşı inancı tuttuğu, ya da tutmuş olduğu gibi) inandığı için değil, dünyanın bir insan ürünü olduğuna ve insanın kendisinin bir öz-yaratı (Self-creation) ürünü olduğuna, dolayısıyla başka şeyler arasında, bugünkü teknik devrimle kanıtı gözlerimizin önünde duran, onun dünyayı değiştirme olanaklarının pratik olarak sınırsızlığına ve insanın pratikte kendini değiştirmekte sınırsız olanaklara sahip olduğuna inancından ötürü!

Böylesi bir iyimserlik, körükörüne bir imanın değil, olgularla temellenen bir inanışın gereğidir. Böylece bu, insanın sosyal kudretlerini harekete geçirmek açısından çok büyük pratik önemi olan, yüksek olasılıklı bir çalışma varsayımıdır. Böyle bir varsayım, ideolojinin bir ögesidir, fakat yeni buluşlara götürücü değeri sosyal bilimlerdeki pekçok başka öneriden daha az büyük değildir. Bu da yeterlidir.

Her tam gelişmiş hümanizm sisteminin kendi mutluluk teorisi vardır. Bir anlamda her hümanizm insan ve insan sorunları üzerinde her düşüncenin, daha mutlu bir hayat koşullarının tartışılmasına gelip dayanması gerektiğinden, biraz mutluluk teorisidir. Marksist hümanizm de bunun dışında kalamaz. Onun da bir mutluluk teorisi vardır, ya da her haliyle böyle bir teori içerir. Marksist hümanizmin karakterini iyice anlamak için bu noktanın açıklığa kavuşturulması kaçınılmazdır.

ÜNLÜ POLONYALI DÜŞÜNÜRÜN BU ÖNEMLİ İNCELEMESİNİN İKİNCİ VE SON BÖLÜMÜNÜ YAYINLIYORUZ.

Mutluluk sorununa iki yönden yaklaşılabilir: "mutluluk" dediğimiz olumlu yanından, yahut "mutsuzluk" diye betimlediğimiz olumsuz yanından. Bu yaklaşımlar arasındaki ayrım, özellikle pratik bir bakış açısından çapraşıktır ve belirli olumlu ifadelere bir "değil" eklemek gibi basit bir soruna indirgenemez.

Birinci yöntem, insan düşüncesinin tarihi boyunca ortaya çıkmış türlü mutluluk teorilerinde denenmiş geleneksel yöntemdir. Fakat deney göstermiştir ki, olumlu yaklaşım bir sonuç vermez ve veremez. Ya da sadece pek yüzeysel sonuçlar verir. Bu konu üzerinde ne kadar çok iddialarımız olmuş ve bunların arkasında ne kadar farklı, hatta çelişkili tavırlar bulunmuştur! Pek tabiidir ki; temelde öznel duygulardan, tepkilerden ve duyumlardan ibaret olan bir koşul, pratik olarak anlam taşımayan çok genel tanımlar dışında, pek zor tanımlanabilir ve bu yüzden de normlar ve yasalarla pek az kurallandırılabilirdi. Birisine yıllarca, onun koşullarına kendi açımdan bakarak, ya da mutluluğun standard tanımlarından birini düşünerek, belli bir durum içerisindeyken mutlu olması gerektiğini anlatabilirim. Ama bu hiçbirşeyi değiştirmez. Söz konusu kişi mutsuz olmaya devam edebilir, hatta durum onun anlayışınca katlanılmaz hale geldiği için intihar bile edebilir. Durumu sizin ve benim görüşümüz arasındaki bu zıtlıkta bilmezlikten gelinemeyecek ve geçiştirilemeyecek şey, sorunun özüdür. Çünkü söz konusu olan -filozoflar bunu çoğu zaman gözden kaçırmışlardır- bir soyutlama değil, çoğunlukla birbirlerinden ayrıntılarda olduğu kadar temelde de yeterince farklılık gösteren, özel yapılar, özel mikrokosmoslar oluşturan, yaşayan, gerçek insanlardır. Mutluluk sorunu tamamen öznel faktöre indirgenemez ama, ona o kadar sıkı, o kadar organik bir biçimde bağlıdır ki, genel geçer - dolayısıyla soyut- tanımlar yapmaya çalışılırken bunun hesaba katılmaması bozguna uğramaya mahkum eder. Aynı toplumsal yapı, aynı tarihsel dönem ve aynı sosyal belirleyiciler sistemi içerisinde olsa bile, bir insanı mutlu eden birşeyin, başka birisini mutsuz edebileceğini hepimiz biliriz ve bu bizi şaşırtmaz. Bazıları kudretini denemekten hoşlanırken, bu diğerlerine derin acılar verebilir. Bazıları sürekli istirahatten zevk alabilirler, öte yandan etken çalışma yoksunluğu diğerbazılarını ümitsizliğe sürükleyebilir. Bir adam önüne gelenle düşüp kalkmaktan hazzedebilir, bir başkası ise buna hoşgörmez bir ayıp olarak bakabilir. Örnekleri istendiğince çoğaltmak mümkün. Aynı zamanda -paradoksal görünse bile- bazı insanların kendilerini rahat ve tatmin olmuş hissetmekten mutsuz olabildikleri, veya hiç değilse şikayet edecek birşeyler buldukları ve bir hoşnutsuzluk sebebi bulmak için sıkıntıya girdikleri psikolojik olarak doğrudur. Sözün kısası insanlar birbirlerine benzemez ve aynı şeylerden zevk alamazlar. Mutluluk duygusu, her zaman, kişilerin psikofizik yapılarına organik olarak bağlı bulunan bireysel bir duygu olduğu için, sorunu geniş kapsamlı tanımlarla, ya da daha kötüsü, insanların ne zaman ve hangi koşullar altında mutlu olması gerektiğini saptayarak, "genel" bir biçimde ele almak üzere yapılacak her girişim, başarısızlığa mahkumdur. Ve pratik etkenlikte, bunların uygulanmaya kalkışıldığı bir durumda insan için gerçek bir mutsuzluk doğabilir.

Sosyalist bir toplum bu soruna, sadece merkezileştirilmiş eylem imkanlarının sosyalizmde, diğer hükümet sistemlerinde olduğundan daha fazla olmasından değil, aynı zamanda insan mutluluğu için gereken koşulları karar altına almaya çalışma eğilimi gerçek bir tehlike yaratacağı için, özel bir dikkatle yönelmelidir.

Türlü anti-komünist ütopyaların temelinde kesinlikle şu formülün bulunduğunu göstermek konuya açıklık kazandıracaktır: Bireysel ve genel çıkarların birleştirilmesini sağlamak için, genel olarak bağlayıcı bir insan mutluluğu modelini zorlamaya çalışan bir toplum, kaçınılmaz olarak bireyi, tamamen insanlıkdışı hale getirilmiş bir hayat içerisinde boğan dehşet verici bir zorbalık düzenine varır. Bunu en az bilinen bir kitapla, belki kendi türünün en özgün eseri olan Zamitain'in "Biz"i ile örneklendireyim. Bu roman gidişini doğruladığım için değil, Orwell'in 1984'ü gibi, sosyalist ideolojideki bazı eğilimleri ve sosyalist ülkelerdeki bazı gelişmeleri mantıksal olarak en aşırı ucuna kadar götürdüğü ve böylece bize tehlikeleri hayalimizde daha iyi canlandırmakta yardım ettiği için seçtim.

Zemitain'in kitabının bildirisi şu: Bireyle toplumun tamamen bir sayılması fikri sonuna kadar götürüldüğünde (bireyle toplumun çıkarlarının birleştirilmesi şeklindeki Marksist varsayımın, bireyselliğin kaybolmasını içeren, Marksizme aykırı bir kavrama dönüştürüldüğüne dikkat edilsin. Bu entellektüel oyun yapılmaksızın roman zaten yürümezdi) bu zorunlu olarak bireyin hakkının ve bireysel mutluluğun inkarı ile sonuçlanacaktır. Bireysel kimliği yok ederek, devlet aynı bir mutluluğu herkese empoze eder. Kitapta bu, bütün vatandaşların beyinlerinin, onların bireysel eğilimlerinden sorumlu olan "hayal merkezi"ne zorunlu olarak nakledilmesine kadar götürülmektedir. Burada cehennem başlar. Yazarın tek amacı "bireyleri bireyselliklerinden yoksun bırakmayınız, mutluluk hakkındaki kendi fikirlerinizi onlara zorlamayınız. Çünkü bunu yaparak sadece insanı insanlıktan uzaklaştırmış, sadece insanı mutsuz etmiş olursunuz." demektir.

Hernekadar ona; kimse, onun betimlediği durumu yaratmak peşinde olmadığına göre, gölgelerle çarpıştığı, ya da bireyselliğin tasfiyesi düşüncesi uyarınca bireyle toplumun birleştirilmesinden söz etmekle Marksist idealleri kasden çarpıttığı yolunda kolaylıkla karşı çıkılabilirsede, Zamitain biryerde haklıdır. Eleştirilerimiz yerindedir, ancak eserde yine de oldukça çetin bir sorun kalmakta ve üzerinde düşünülmesini gerektirmektedir.

Özel bir edebi yöntemle çalışan Zamitain, gözlenen belli eğilimleri saçmaya götürmekte ve bu eğilimlerin dizginleri salıverilirse neler olabileceğini göstermektedir. Daha sonra aynı yöntemi Orwell benimsemiştir. Bu sonuçların, olan bitenin kaba ve traji-komik bir çarpıtılması olduğu doğrudur. Fakat bu aynının daha yakın bir ilgi gerektiren belli bir gerçeği yansıttığı olgusu geçerliliğini korumaktadır. Zamitain'in anti-komünist ütopyası yanlışlığına yanlıştır ama, bu yanlışlıkta bazı doğruluk tohumları vardır ki, bunlar bilmezlikten gelinmemelidir. Mutluluk tanımları geliştirilmeye başlandığı ve bütün insanlar -tabii kendi iyilikleri için! - bunların karşılığı olan davranış kurallarıyla bağlandığı zaman -tarihte kurtuluş ve mutluluk adına neler yapılmamıştır ki ! - insanlar sosyalizmde de, kabul edilin mutluluk modeline uygun olarak zorla,emirle "mutlu kılınmak" tehlikesiyle tehdid edilirler ve bu, kitlelerin genel mutsuzluğuna yol açabilir. Nihayet bunlar insan özgürlüğüne belirli sınırlar getirirler ki, bu tür kısıtlamaların hepsi mutluluk şansını artırmaya değil, azaltmaya yöneliktir. Bereket versin deney böyle eğilimlerin, sol kanat komünizminin çocukluk hastalığının tipik belirtileri olduğunu ve çoğunlukla, yeni hükümet sisteminde hayat dengelendikçe kaybolduğunu göstermiştir. Sonuç olarak bu düşüncelerimizi tek bir uyarı ile toplamak yerinde olacaktır. Herkes için tek tip bir mutluluk olmadığından -ve çok şükür olamadığından- her türlü birbirinin aynı tip oluşturma girişiminden kaçınılmalıdır. Sosyalizm insan bireyselliğine karşı çıkmaz, bilakis! Öyleyse bireylere mutluluk peşinde serbestlik tanıyalım. Bırakalım her kişi gereksinmesi bir hobi olsa bile, ya da budalaca egzotik veya farklı olmakta ısrar etse bile, kendi istediği yolda mutlu olsun. Bu onu ilgilendirir. Sosyalizme hiçbir zarar vermeyecek olan bu özgürlüğün tanınması, bütün insanların gerçek ve asıl mutluluğunun ön koşullarından biridir.

Böylece, insan mutluluğuna olumlu yaklaşım hiçbir sonuca varmıyor ve hatta zarar verme tehlikesi taşıyorsa, ilgimiz, karşıtını araştırmakta yoğunlaşmalıdır: Mutsuzluğa sebep olan nedir ve bunun karakteristikleri nelerdir ?

İnsan mutluluğu için genel bağlayıcı tanımlar verilemez. Çünkü insan mutluluğunun bireysel niteliği açısından bu imkansızdır. Öte yandan genel olarak insanı mutsuz kılan nedenleri sıralamak gayet kolaydır; açlık, ölüm, hastalık, mahpusluk, her türlü sömürü ve baskı vb. insanların değişen gereksinmeleri vardır ve genel mutluluk açısından pozitif olarak kurala bağlanamazlar. Fakat negatif olarak kurala bağlanabilirler; hiçbir normal insan kendisinin ve ailesinin asgari gereksinmelerini gidermedikçe mutlu olamaz, açlıktan ve soğuktan muzdaripse, hastaysa, savaşta ölüm tehdidiyle karşıkarşıyaysa, ülkesi işgal edilmişse, türlü yollarla özgürlüğünü tadamıyorsa mutlu değildir.

Burada insanları mutlu etmek anlamında değil, fakat genel mutsuzluğun nedenlerini ortadan kaldırmak anlamında, insan mutluluğu için yapılabilecek eylemin akla yatkın bir temeli bulunmaktadır. Marksist hümanizmin militan karakteri bu mutluluk anlayışıyla sıkı sıkıya ilişkilidir. Bu, bir kitle fenomeni olan mutsuzluğun nedenlerine ve dolayısıyla bunun sosyal köklerine karşı, uzlaşmaz bir mücadele gerektirir. Hedefin, mutlu bir hayat için olanaklar yaratmak olması, gerçekçi bir amaçtır. Hiçbir sosyal düzen mutluluğu garanti edemeyeceğine göre, hiçbir düzende daha fazlası başarılamaz. Bu eninde sonunda bireysel bir sorundur. Ama bu azında başarılması önemlidir. Ve Marksizm işte bunu başarmaktadır. Ve Marksizm işte bu nedenle gerçekçidir.

Şu halde Marksist hümanizm ütopik bir cennet vaad etmez ve herkese bireysel mutluluğu için bir anahtar sağlayacağını ileri sürmez. Hatta gelecekte insan mutluluğu için yeni engeller doğmayacağını bile garantilemez. Ancak Marksist hümanizm başka birşeyi amaçlar: İnsan mutsuzluğunun mevcut sosyal nedenlerini ortadan kaldırmak. Bu da çok şeydir. Ve Marksist hümanizme, egemen sosyal ilişkiler içerisinde acı çeken herkese çağrıda bulunma hakkını verir. Bu hümanizmin başkaldıran ve militan karakterini belirleyen ve Marks'ın yukarıda aktarılan şu sözlerini tamamlamaya yönelen öge budur:

"Dinin eleştirisi, insan için en yüce varlığın insan olduğu öğretisi ile, yani içerisinde insanın alçak, aşağılık tutsak ve terkedilmiş bir varlık haline geldiği tüm koşulları yıkacak kesin buyrukla son bulur.... "

REFERANDUM

bitmeyen sorun

Doç. Dr. ALPASLAN IŞIKLI

Toplu iş ilişkilerinde yetkili sendikanın belirlenmesi sorunu,bu alandaki uyuşmazlıkların başlıca nedenlerinden biri olma niteliğini sürdürüyor. İlk bakışta sorunun gerekli yasal düzenlemelerin bulunmayışından kaynaklandığı izlenimi uyanmakla birlikte, aslında, daha temelde başka unsurlar üzerinde durmanın gerekli olduğu söylenebilir.

Kuşkusuz bu ve benzer konularda uyuşmazlıkların doğmaması veya giderilebilmesi çalışma barışı denilen şeyin gerçekleşmiş olduğu anlamına gelir. Hemen belirtilmesi gereken önemli bir husus şudur: Çalışma barışını sağlıyan bir takım yasal düzenlemeler veya belirli bazı hukuksal formüller değildir. Çalışma barışının ekonomik, toplumsal, ideolojik bazı tarihsel koşulların biraraya gelmesi sonucu ve ancak bazı toplumlarda gerçekleşmiş olduğu söylenebilir. Bu özellikleri taşıyan toplumlarda çalışma barışının önemli ögelerinden birini teşkil eden yetki sorunu da ülkelere göre değişik yasal düzenlemeler, formüller çerçevesinde belli çözümlere kavuşturulmuştur.

Batı toplumları bu konuda ilk akla gelmesi gereken örnekleri oluştururlar. Bu ülkelerin sermayedarları uzun yıllar iç ve dış sömürü olanakları sayesinde biriktirdikleri zenginlikleri çalıştırdıkları işçilere belli tavizler biçiminde sızdırmakla varlıklarını tehlikeye düşürecek bir sarsılmaya uğramıyacaklarını görmüşler, aksine işçi sınıfının asırlar süren sendikal ve siyasal mücadelesi karşısında varlıklarının başlıca güvencesini bu tavizlerde bulmuşlardır. Bu nedenle çalıştırdıkları işçileri temsil eden sendikaları muhatap kabul etmek onları tatmin edici sözleşmeler yapmak mümkün ve zorunlu hale gelmiştir.

Demek oluyor ki aslolan toplu iş ilişkilerinin taraflarının konumuz itibarıyla özellikle sermayedarların, bu ilişkileri işçileri temsil eden sendikalarla sürdürme zorunluluğunu duymasıdır. Sermayedarlar bu zorunluluğu duymuyorlarsa yetki sorununun çözümü için bulunacak bütün formüllerin yetersiz kalacağı, bu konudaki anlaşmazlıklar giderilse bile başka bir konuda patlak vermesinin önlenemeyeceği açıktır. Buna karşılık, sermayedarlar bu zorunluğu duydukları hallerde, çok değişik yasal formüllerle veya herhangi bir yasal formüle gerek kalmaksızın yetki sorununun çözüme kavuşturulması mümkün olabilmektedir.

Örneğin, İngiltere'de toplu iş ilişkilerini ilgilendiren bütün konularda olduğu gibi yetki sorununun çözümü bakımından da yazılı yasal düzenlemeler getirilmiş değildir. Buna karşılık uzun yılların biriktirdiği deneyler çerçevesinde çeşitli düzeylerde yürütülecek toplu iş ilişkilerinde işçileri temsile yetkili sendikalar belli olmuş, sermayedarlar işçileri gerçekten temsil eden sendikaları görmezlikten gelerek kendi tercihlerine daha uygun düşen sendikalarla ilişki sürdürmenin olanaksızlığını ve sakıncalarını görmüşlerdir.

Fransa, İtalya gibi sendikalar birden fazla merkeze dağılmıştır ve komünist, sosyalist eğilimli sendikalar en büyük merkezi oluştururlar. Sermayedarlar azınlığı oluşturan merkezlerde kümelenmiş sendikaları kendi tercihlerine daha uygun gördükleri için onları da devreye sokacak bir düzenlemeyi yeğ tutmuşlardır. Bu nedenle söz konusu ülkelerde çoğunluğu teşkil etmeyen sendikalara da dolayısıyla bir faaliyet alanında birden fazla sendikaya temsil olanağı tanıyan bir yasal düzenleme yürürlüktedir. Kuşkusuz, çoğunluğu temsil eden sendikalar da toplu iş ilişkilerinde taraftır. Genellikle bir toplu sözleşme faaliyetinin sürdürülmesinde ilgili birden fazla sendikanın temsilcilerini büyüklükleri oranında içeren komisyonlar, işçiler adına hareket ederler.

Batı Almanya'da ve İskandinav ülkelerinde sendikalar işkolları esasına göre sendikal birliği sağlamışlardır. Sermayedarların bu sendikaları bir kenara itip işçileri temsil iddiasıyla ortaya çıkan örgütler aracılığıyla işçilerle ilişkilerini sürdürmeleri mümkün değildir ve bunu çıkarları açısından daha sakıncalı görmeleri doğaldır.

Değindiğimiz bu ülkelerde işçileri temsile yetkili olan sendikanın bu özelliğini kabul ettirebilmesi için grev silahına da başvurması mümkündür. Sermayedarları bu sendikaları muhatap kabul etmeye zorlamakta bu araç önemli bir etkendir. Oysa bilindiği üzere bizim ülkemizde grev hakkı çok sıkı yasal ön koşullara bağlanmıştır. Bizde bir sendikacının gerektiğinde greve giderek işçileri temsile yetkili olduğunu fiilen isbatlaması, yasal olarak mümkün değildir. Zira, yasaya göre bir sendikanın grev yapabilmesi için gerekli koşulların başında yetkili olduğunun tesbit edilmiş olması gerekir.

Bizim sistemimize örnek olmuş olan ülke Amerikadır. Amerika'da da bir işyerinde ancak salt çoğunluğu temsil eden sendika toplu sözleşme, toplu pazarlık ve grev gibi konularda işçiler adına hareket edebilir, karar verebilir. Ancak bu ülkede yetki konusundaki uyuşmazlıkların gizli oy, açık tasnif (referandum) yoluyla çözümlenmesi yasa ile düzenlenmiştir.

Bizim ülkemizde Amerikadaki gibi salt çoğunluk ölçütü esas alınmış olmakla birlikte, referandum yasayla öngörülmüş değildir. Yetkili sendikanın tesbitinde takdir yetkisi Çalışma Bakanlığının organlarına aittir. Dolayısıyla yetkili sendikanın tesbitinde siyasal iktidarın etkinliğine açık bir durum sözkonusudur. Siyasal iktidarın sermayeyle özdeşliği belirginleştiği ölçüde, bu durumun yetki konusundaki kararlarda da yansıması doğaldır. Nitekim ülkemizde bu yargıyı doğrulayan sayısız örnekler ortaya çıkmıştır. Yetkili sendikanın belirlenmesinde üye kayıt defterlerinin ve fişlerinin incelenmesi kararların taraflılığını önlemekte etkin bir unsur olmaktadır. Bu konuda ortaya çıkan, hileli beyanların, sahte belgelerin ve keyfi davranışların ciddiyetini artık bu konularla ilgili herkes bilmektedir.

Yetki konusunda uyuşmazlık çıktığı, üyelik defterlerinin ve fişlerinin güven vermediği hallerde referanduma başvurulmasına sermaye çevreleri ve onların paralelindeki siyasal güçler şiddetle karşı çıkmaktadırlar. Bu konuda bazı iş mahkemelerinin gerçekleştirdiği bazı uygulamalar da Yargıtayın ilgili dairesince bozulmuştur.

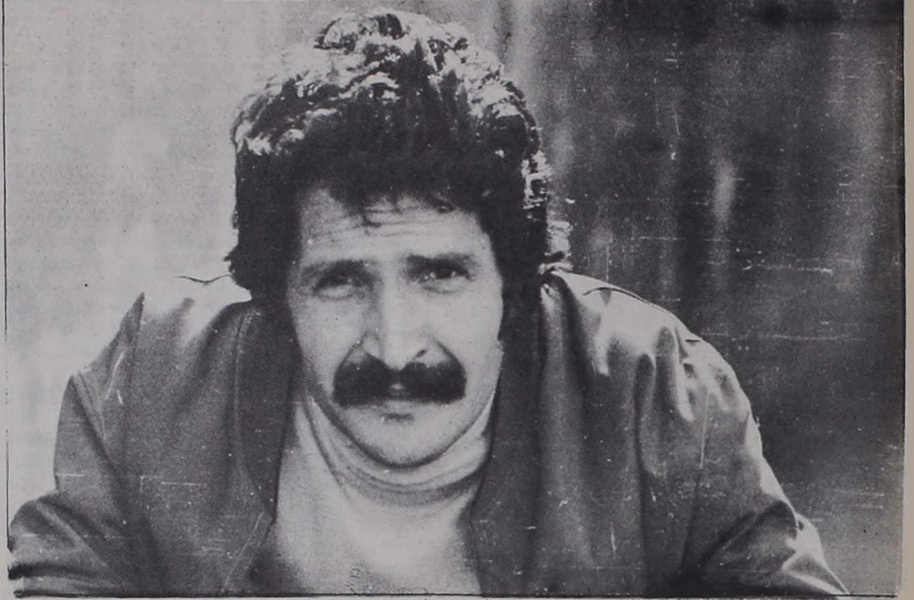
Referanduma karşı ileri sürülen başlıca görüş bu konunun yasada öngörülmemiş olmasına dayandırılmaktadır. Oysa herşey yasada öngörülmez. Esasen, yasada bu konuda referandumun öngörülmemesine karşılık başka bir yolda öngörülmüş değildir. Bir kısım iş mahkemesi yargıçlarının üye kayıt defterlerinin ve fişlerinin güven vermediği hallerde referandum yoluyla sorunu çözüme bağlamaları, hukukun kendilerine tanıdığı yasada boşluk olması halinde kanun yapıcı gibi davranma yetkilerini kullanmaktan ibarettir. Referanduma başvurmaları, yasada öngörülmemiş olsa bile yasalar çerçevesinde ve yasaların öngördüğü doğrultuda bir gelişme teşkil etmiştir. Kaldı ki hukuk alanındaki düzenlemelerin özellikle hayatın en çok değişikliklere uğrayan bir bölümünü düzenleyen İş Hukuku alanındaki gelişmelerin yazılı metinlerle karşılanmasının olanaksızlığı nedeniyle pek çok ülkede yargıçların ileriye dönük yaratıcı buluşlarıyla zenginleştiği ve gelişmelere ayak uydurabildiği unutulmamalıdır.

Kuşkusuz referandum uygulamalarına karşı bazı çevrelerde uyanan tepkileri, iş hayatında işçileri gerçekten temsil eden sendikalara yer tanımama kaygısından ve çabasından ayrı düşünmek olanaksızdır. Elbette ki bu konunun yasal çözümlere kavuşturulması sorunların belli bir bölümünü halledebilir. Ne var ki ülkede sendikalaşma hakkını kullanmak isteyen işçilere karşı zincirli, sopalı, silahlı saldırılar düzenlemeyi bile geçerli gören bir zihniyet egemen olduğu sürece bu konuda da huzurun sağlanmasını beklemek nafiledir. Toplumun sorunları açısından umut bağlanabilecek gelişmeler, çalışanların birleşik, kararlı, bilinçli, demokratik mücadeleleriyle gerçeklik kazanabilir.

ANKARA ÇOCUK TİYATROSU

AÇT Yöneticisi Salih Kalyon'la bir söyleşi

**ÇOCUKLAR,
TÜRKİYENİN SORUNLARINDAN BAĞIMSIZ DEĞİL.
İLLA DEVRİM OLDUKTAN SONRA MI YAPACAĞIZ BAZI ŞEYLERİ?
İLLA DEVRİM OLDUKTAN SONRA MI
ÇOCUKLARIMIZA TİYATROYU GÖSTERECEĞİZ, ÖĞRETECEĞİZ.**

Sosyalist Yarın • Çocuk tiyatrosu nedir? AÇT olarak, çocuklara ne vermeyi amaçlıyorsunuz ?

Salih Kalyon • Çocuk tiyatrosunun bence büyükler için yapılan tiyatrolardan pek farklı yanı yok, yalnızca biçim yönünden farklılıktan söz edilebilir. Bir de çocuk tiyatrosunun seyircileri çocuklardır. Ben çocukları boş teyp bantları olarak görüyorum. Bu bizlerin doldurulduğunu sonradan farkettiğimiz yoz, çağdışı, bilim dışı şeyler doldurulmasın; iyi yararlı şeyler kaydedilsin istiyorum. Birlikte çalıştığımız arkadaşlarım da benimle aynı düşüncede olduğu için Ankara Çocuk Tiyatrosunu oluşturduk ve çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Biz, Ankara Çocuk Tiyatrosu olarak, öncelikle tiyatro ile seyirci arasındaki duvarı yıkmak, tamanen ortadan kaldırmak ve birlikte tiyatro yapmak istiyoruz. Çocuklarla birlikte çalışalım, dekoruyla, kostümüyle, oyunun yazımıyla, Çocuk, birlikte iş yapmayı öğrensin. Çocuklarla beraber dünyayı yeniden bulalım.

Ülkemizde "milli eğitim"den söz edilir. Kanımca, bu sözün milli öğretim olarak değiştirilmesi gerekir. Çünkü çocuklar eğitilmiyor, onlara bir takım şeyler öğretiliyor. İlla bir başkası büyüyünce öğrenecek ve gelip çocuğa anlatacak. Hayır! Çocuk da görmek, kendisi araştırıp öğrenmek istiyor. Çocuklar anlamaz, büyükler anlar diye düşünmüyorum ben. Biz AÇT olarak, çocuklara bu konuda yardımcı olmak istiyoruz. Onlarla birlikte yapalım, birlikte öğrenelim. Ama bizim toplumumuzda tiyatronun yeri yok. Çocuk tiyatrosunun hiç yeri yok. Çocuk eğitimi diye birşey olmadığı için de, tiyatronun çocuk eğitimindeki yeri bilinmiyor, kabul edilmiyor.

Sosyalist Yarın • Sizce bunun nedeni nedir ?

Salih Kalyon • Kapitalist toplumda egemen ideoloji, soru sormayan insan tipi yetiştirmek ister. Soru sormak, düşünmek demektir. Öğretim zaten bir anlamda soru sorulmamayı da beraberinde getirir. Kapitalist toplumda, yalnızca "öğretilir". Oysa eğitimde düşünülür. soru sorulur. Biz tiyatromuzla bunu gerçekleştirmek istiyoruz. Yani çocukların düşünmesini, soru sormasını, birşeylere katılmasını ve bu alışkanlıkları edinmesini amaçlıyoruz. Kapitalist üretim ilişkileri içinde çocuk maldan farklı değil. Örneğin bir adama gidip elinden buzdolabını almak istemekle, çocuğunu istemek arasında pek fark yok. İkisi de malı çünkü onun.

Tiyatronun, tiyatromuzun en önemli işlevi de bence şu: doğruyu öğrenmek, ama bir arada öğrenmek. Doğruyu yapmak, ama bir arada yapmak. Kapitalist toplumda hep bireyciliğe itiliriz, dört duvar arasında kapatılırız. Çocuklar hep tek başına oynarlar. En fazla iki üç çocuk bir arada oynar. Yani birlikte olmak işlevini de götürüyor tiyatro. Daha doğrusu bizim düşündüğümüz tiyatro götürüyor. Ama günümüz tiyatrosunda nasıl oluyor, onu hep birlikte görüyoruz. Tiyatro: yazar, oyuncu, yönetmen ve seyirci dörtlüsü ile kotarılır denilir. Ama hiçbir zaman pratikte bunlar uygulanmaz. Söylenir sadece. Seyirci olmadan tiyatro olmaz. Nasıl olmaz? Seyirci bilet alıp, o salonu doldurmadan tiyatro olmaz. Evet, olmaz kuşkusuz. Kime oynayacağız, kendimize mi? Bu değil bizim anladığımız. Tiyatro, onu oluşturan unsurlardan biri olan seyircinin de "içinde" olduğu zaman, birlikte olduğu zaman varolur. Kollektif düşünmek ve kollektif yapmaktır söz konusu olan. Bunu gerçekleştirmek için, yalnızca çocuklara ait olan bir yer düşünüyoruz. Büyükler karışmasın yapılacak işlere. Örneğin, anne-baba kolundan tutup getirmesin çocuğu, ya da getirdiği zaman ayrı bir yerde otursun. Uzaktan izlesin, çocuğa karışmasın. Çünkü süregelen öğreti, anne-baba-çocuk ilişkisi şartlanmalarını da beraberinde getiriyor. "Sağa bakma, sola bakma", "uslu otur", "bağırma". Çocuk oyunu gayet iyi izliyor ve katılmak istiyor. Bizim istediğimiz de bu. Bunun için herşeyi de hazırlamışız. Fakat annne ve baba çocuğun yanında buna bir engel. Çekiştiriyor çocuğu, "yapma" diye. Niye "yapma" ? Bunun için de bağımsız bir salon istiyoruz. Bir kere şimdi oynadığımız salon büyükler için düşünülerek yapılmış, koltuklar bile büyükler Sahneyi ortadan kaldırmak istiyoruz biz. Bir alan, bir oyun yeri düşünüyoruz. Çocuk adımını attığında girebilmeli sahneye.

Sosyalist Yarın • Bunları gerçekleştirmede karşılaştığınız güçlükler nelerdir ?

Salih Kalyon • Öncelikle bir yerimizin olması gerekiyor. İstediklerimizi yapabilmemiz için bu kaçınılmaz. Bu şartlar altında dilediğimizin olması olanaksız. Ancak şöyle olabilir; Vedat Dalokay bize söz verdi, belediye olarak bir yer verecek. Fakat biz bağımsız olmak istiyoruz. Belediyeler işin içine girince bürokrasi de birlikte gelecek. Biz o zaman çalışmalarımızı, zannetmiyorum bu kadar rahat sürdürebilelim. En azından şu olur; örneğin bir iskemle gerekli bize oyun için, yazışmaların yapılması, tahsisatın çıkması, onaylanması falan derken bir yığın zaman geçecek; belki bizim iskemleyle yapacağımız iş kalacak. Yani özerkliğimiz engellenecek. Salon meselesi olmadığında ne yaparız? Yazın şöyle bir şey düşünüyoruz, gezginci tiyatro. Bir araba istiyoruz belediyeden, verecekler, kapakları açılınca sahne gibi olacak. O zaman bütün oyuncular semt semt dolaşacağız. Dekorumuzu da ona göre düşünürüz. Ama bunu ancak yazın yapabiliriz, havalar düzelince... Kışın yerler kar buz diye çocukları getirmiyorlar. Bazı mahallelerde tuttuğumuz sinema salonlarına bile getirmiyorlar. O zaman şöyle bir şey düşünüyorum. Bu yer kapalı bir çocuk bahçesi olabilir. Salon yerine. Oyun çocuklarının oyun oynayabilecekleri, daha büyüklerinin resim yapabilecekleri, çalışmalara katılabileceği bir yer. Devletten böyle bir yardım bekleme söz konusu değil, ancak demokratik kuruluşlarla ilişki kurabilirsek, bize yardımcı olurlarsa gerçekleştirebiliriz. Hadi belediye verdi diyelim bugün Dalokay var, iş kolay. Bize karışmaz, istediğimizi verir inanıyorum. Ama yarın Dalokay gider, bir başkası gelirse ne olur ? Gelecek yıl, yazdan başlayarak, büyük bir kampanya açmayı düşünüyorum. Halka maletmek. Bir anonim şirket kurup, her çocuk velisini bu işe ortak etmek belki. Birlikte bir yer tutmak, denetleyici bir kurulu tayin etmek. Bu işe inanan çocuk eğitimcileriyle işbirliği yapmak. Biz de tiyatroculuk görevimizi yerine getirerek.. Yani bütün bu unsurları bir araya getirerek bir çocuk kültür yuvası kurmak.

Biz güçlükleri biliyoruz. Gerçekleştirmek istediklerimizin tüm çocuklara ulaşmasının zorluğunu biliyoruz, belki de olanaksızlığını. Ancak biz herşeyi düzene bağlıyarak, elimiz kolumuz bağlı oturmak, "kardeşim olmuyor ki, bırakmıyorlar ki, bu düzende olmaz ki" demek istemiyoruz.

Biz elden gelen her şeyin yapılmasını, tüm olanakların zorlanması gerektiği görüşündeyiz. Örneğin bir TÖB-DER bu işe sahip çıkarsa, örneğin DİSK sahip çıkarsa pekala olur. Ama sanki daha önemli işleri var... Diyorum ki, sizin öğretmenleriniz , Anadoludaki öğretmenleriniz bize yazıp oyun istiyorlar. Biz bir fukara tiyatrocuyuz. Kendi olanaklarımızla, oturup üçüncü hamur kağıda yazıyoruz, en çok yüz ikiyüz tane gönderebiliyoruz. Ondan sonra bitiyor, bizim olanaklarımız bu kadar. Oysa sizin bir derginiz var. Bizim her oyunumuzu alın, uzmanlarınıza gösterin, inceletin, eğer kabul ediyorsanız o derginizin iki sayfasında yayınlayın. Oyun çoğaltalım. Biz elbetteki bugün istiyoruz ama 20 milyon çocuğa, seyirciye gidemiyoruz, ulaşamıyoruz. Ama derginizde tekstleri yayınlanırsa, TÖB-DER şubeleri bunu gayet rahatlıkla oynayabilir, sergileyebilir. Oyunları oradaki çocuklara götürebilirler. Bunu gayet rahatlıkla yapabilirler. İlla tiyatrocu olmaları şart değil. Önemli olan bu olayın varlığına inanmak, doğruluğunu anlatmak. Eğer TÖB-DER genel merkezi, her şubesinde bir çocuk tiyatrosu kurulacaktır dese pekala olur. Şartları biliyoruz, ama bu şartlarda ne yapabiliriz onu araştırmalıyız. Şartları zorlamalıyız. DİSK niye böyle bir şeye gereksinme duymuyor? Eğitim için bir sürü para toplanıyor. Tiyatronun eğitime yararı, eğitime katkısı umurlarında değil, farkında değiller. İlerici, demokratik kuruluşlara bu konuda çok büyük görevler düşüyor. Hem o zaman kendi aralarında da organik bağlar kurulabilir. Çocuklar, Türkiye'nin sorunlarından bağımsız değil. İlla devrim olduktan sonra mı yapacağız bazı şeyleri? İlla devrim olduktan sonra mı çocuklarımıza tiyatroyu göstereceğiz, öğreteceğiz.